

Η ΙΔΙΟΓΡΑΦΟΣ ΔΙΑΘΗΚΗ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΤΟΥ ΜΑΡΑ ΤΟΥ ΚΡΗΤΟΣ (1704)

(Δέση ἀρ. 1048 — Συμβολαιογράφος Φραγκίσκος Βέλανος).

Ἐπιγράφομεν πιστῶς τὸ κείμενον μέχρι καὶ τοῦ στίχου 44 ποῦ συμπληρώνεται ἡ πρώτη σελὶς τῆς μακροσκελοῦς διαθήκης του καὶ ἔξακολουθοῦμεν περαιτέρω τὴν πιστὴν ἀντιγραφὴν, ἀποκαθιστῶντες τὴν ὀρθογραφίαν πρὸς διευκόλυνσιν τῶν στοιχειοθετῶν.

«Εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς ἐλπίδος μας.

1704 Ἐπιφάνιου 25 εἰς Βενετία.

Ἐστῶντας καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου νὰ εἴσθαι θνητὴ καὶ τινὰς τὴν ἡμέραν μηδὲ τὴν ὄραν τοῦ θανάτου | ναμὴν ἠξεύρη τηχένη τοῦ καθενὸς να προἔτιμάζετε διαναμὴν ἔλθη αἰφνήδιος καὶ τὸν ἀρπάση | καὶ μὴν ἡ ψυχὴ του ἀδιόρθοτος, τὸ αὐτὸ στοχαζόμενος ἐγὼ Ἱερεὺς Γρηγόριος ὁ μαρᾶς ποτὲ | ἀφέντι μάρκο ἀπὸ τὸ κάστρον τῆς Κρήτης μά, τὴν σήμερον εὐρησκόμενος εἰς τὴν βενε | τία κάτικος καὶ θέλοντας νὰ προἔτιμάσο καὶ ναδιατάξο τὰ ὅσα ἡ θέλησής μου βούλετε | ζητὸ πρότο τὴν συνχορῶσι ἀπὸ τὸν κυριόν μου καὶ Θεὸν τῶν πολλῶν μου καὶ ἀμετροτήτων σφαλ | μάτων ὅπου εἰς ὄλην μου τὴν ζωὴν ἔκαμα, καὶ ἀπὸ τὴν Παναγίαν μου καὶ Θεοτόκον Μα | ρίαν τὴν βοήθησαν εἰς τὴν ὁποίαν ἔχω τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μου ναμουβοηθήσι καὶ νὰ | μὴν ἀφίσι τὴν πολλὰ μου αμαρτολήν ψυχὴν ναπάγι εἰς τὰ βάσανα τῆς κολάσεως, μὰ αὐ | τὴ ὅπου πάντοτε μου ἐστάθη ἐλπίς καὶ βοηθὸς ναμου εἶναι καὶ μεταθάνατον βοήθησα, | καὶ ἀπὸ τοὺς ἁγίους ἀγγέλους καὶ πάντας τοὺς ἁγίους παρακαλὸ τὴν πρεσβήαν. | Συνχορὸ καὶ εὐχομε ὁλονῶν τῶν Χριστιανῶν καὶ ἐκηνῶν ὅπου εἰς τὸν κερὸν τῆς ζωῆς μου με | ἐβλάψασι, καθὼς παρακαλὸ καὶ ἐγὼ καθένα ὅπου ναελαβε βλάβιμον ἀπὸ λόγον | μου μὲ λόγον καὶ μὲ ἔργον διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ ἀφεντιοῦ τοῦ Χρηστοῦ ναμου συνχορέσι ἐξ ὄλης | του τῆς καρδίας. Ἐπίνω διὰ πηστούς μου Κομησάριους τὸν ἐκλαμπρώτατον αὐθέντι | ντιτόρε Ἐπιφάνιου Βάρδα καὶ τὸν ἐκλαμπρώτατον αὐθέντι ντιτόρε Τζώριζη | Τζαντήρη καὶ οἱ δύο πολλὰ μου ἠγαπημένοι καὶ ἀκρηβοὶ φίλοι, τοὺς ὁποῖους παρα | καλὸ ναδεχθούσι τὴν πῆραξην εἰούτη καὶ νὰ τελειώσουσι τὰ ὅσα ἐδὼ κάτοθι θέλω | ὀρδηνιάσο ἐπιδὶ καὶ ἔτσι νὰ εἶναι ἡ θέλησής μου

¹⁾ = ἰατρός· ὁ Σαλβατῶρ Βάρδας ἦτο Κρητικὸς, ὁ δὲ Τζαντίρης ἦτο Κερκυραῖος.

καὶ νὰ μὴν μὲ ἀπαντοῦνται², μόνο | τὴν ἀγάπην ὅπου ἐσιτάθη ἀνα-
 μεσό μας νατὴν φανερόσουσι καὶ μετὰ τὸν θάνατόμου | καὶ ὁ ἀφέντις
 ὁ θεὸς τὸς τὸ θέλει πλερόσι καὶ ἐδὼ καὶ εἰς τὴν μέλουσαν ζωὴν καὶ
 τὸς δίδω καὶ ἐγὼ ὁ | ἁμαρτωλὸς τὴν εὐχὴν μου. Οἱ αὐτοὶ μου ἀφένταις
 κομεσάριοι³ θέλο εὐθὴς ἀνά | μεσό τους νὰ κάμουσι Ἰνβενιάριο⁴ εἰς
 τὴν ὀλήγην φιοχηὰ οπου μου εὐρίσκετε διαναμὴν | κάνουσι σπέζαις⁵
 εἰς τὸ παλάτι⁶, καὶ κονφινιάρουμε⁷ εἰς τὴν καλὴν τὸς ἀγάπη καὶ δὲν
 θέλο νὰ δίζουσι | κόντω⁸ καενὸς τὸν κερὸν ὅπου θέλουσι κηβερνήσι
 τὴν ὀλήγη μου φιοχηὰ καὶ ὅτι κάμουσι νὰ | εἶναι καλὰ καομένα. Εἰς
 ταῖς γραφαῖς μου δὲν θέλο νακαμουσι Ἰνβενιάριο μὰ νὰ | ταῖς βάλουσι
 ὅλαις εἰς μίαν κασέλα ὅστε ὅπου ὁ ἀνηψὸς μου μὲ κομοντόν⁹ του νὰ
 ταῖς διαβάσι | διανα διαλέξι ἐκίνας ὅπου εἶναι χριαζόμεναις ναταῖς
 φυλάξι. Καὶ ἀνλάχη καὶ δὲν | εὐρεθούσι οἱ δύο μου κομεσάριοι εἰς τὴν
 Βενετία, ὅποιος εὐρεθὴ τὸν παρακαλὸ νακά | μη τὰ χριαζόμενα τῆς τα-
 φῆς μου καὶ νακάμη καὶ τὸ Ἰνβενιάριο καὶ ὅσᾶν ἔλθη καὶ ὁ ἄλλος | νὰ
 τεληόσουσι τὰ ἐπίληπα, τοὺς ὁποίους ἀβερίτρο¹⁰ πὸς ἔχο ἓνα λήμπρο¹¹
 μεγάλο στενὸ | καὶ μακρὴ δεμένο μὲ μπεργαμίνα¹² καὶ εἰς αὐτὸ ἔχο
 γραμένα τὰ ὅσα μουεὐρίσκοντε | τόσον ταμομπηλε¹³ ὅσᾶν καὶ τὸ σιάμ-
 πηλε¹⁴ ὅλα γραμένα μὲ γράμματα ἡδικάμου καὶ | ἀπαντὸ θέλουσι κα-
 ταλάβη κάθε πράμα. Θέλο καὶ ἂν ἀποθάνο εἰς τὴν Βενετία γῆ¹⁵ εἰς |
 τὰ περίχοράτης ναμὲ ἐνιαφιάσουσι εἰς τὴν | ἐκκλησία μας τοῦ ἀγίου
 Γεωργίου τῶν Γραικῶν εἰς τὴν ὁποῖαν ἀφίνο διαμίαν φορὰν δουκάτα
 πέντε, τὴν ἰκόνα τῆς ἐλπίδος μου τῆς Κυρίας τῆς μεσο | παντίτησας
 ὅπου ἔχω εἰς τὸ σπῖτη μου, μὲ ἐπαρακήνησαν κάποιοι ἀπὸ τοὺς ἄρχον-
 ταις τοῦ | γένους μας νὰ τὴν δόσο εἰς τὴν ἐκκλησίαν διανατὴν βάλουση
 ἀποπαυθὴ ἀπὸ τὴν θύραν | τοῦ ἀγίου Βήματος ἐκεῖ ὅπου κάθε χρό-
 νο τὴν βάνο τὴν ἀγίαν λανμπρὴν διατὶ ἔχουσι γνώμη νὰ μειακάμουσι
 | τὰ διάστηλα καὶ ἡδοκά τὸς λόγο νὰ τὸς τὴν δώσω καὶ ἐβάλασι πάρ-
 τε¹⁶ εἰς τὸ Καπίτολο¹⁷ εἰς τὸν καιρὸν ὅπου | ἦτον βαρδιάνος¹⁸ ὁ αὐ-
 θέντης ὁ ἀνιῶνιος ὁ μασγανᾶς καὶ ἐπέρασε ἡ πάρτε νὰ τὴν βάλουσι
 εἰς μὸδον ὅπου νὰ σφα | λίζεται μὲ πορτέλαις διὰ νὰ μὴν τὴν χαλάση
 ἡ σκόνη, μὰ κατόπι ὅπου ἐπέρασεν ἡ πάρτη ὁ ἐχθρὸς τῶν | ζιζανίων
 ἔσπειρε ζιζάνια εἰς κάποιους ὅπου δὲν θέλουσι νὰ μεταγένοσι τὰ διά-
 στηλα καὶ ἐπήγασι καὶ ἔσο | σπενιάρουσι¹⁹ μὲ τὴν δικαιοσύνη καὶ ἔως

2) = ἐγκαταλείπω.   3) = ἐπίτροποι, ἐκτελεσταί.   4) = ἀπογραφή.
 5) = ἔξοδα.   6) = ἐννοεῖ τὸ Δικαστήριον.   7) = ἐμπιστεύομαι.
 8) = λογαριασμό.   9) = εὐκαιρία.   10) = εἰδοποιῶ.
 11) = κατάστιχον.   12) = περγαμηνή.   13), 14) = κινητὰ καὶ ἀκίνητα.
 15) = ἡ.   16) = πρότασις.   17) = συνέλευσις τῶν μελῶν.
 18) = φύλαξ.   19) = ἀνακόλτω.

τώρα δὲν ἐσεβαστήκασι νὰ κάμουνσι τίποτα; καὶ εὐρίσκειται αὐτὴ ἡ εἰ-
κό | να εἰς τὸ σπίτι μου. Καὶ ἀνίσως ἐζῶντός μου δὲν σεβαστοῦσι νὰ
τὴν βάλουσι, θέλω ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀφένταις τοὺς | Κομισαρίους μου
ὅποιος θελήσει, νὰ λάβῃ τὸ κόμονιο νὰ τὴν πάρῃ εἰς τὸ σπίτι του με-
τὸ κασόνι της διὰ νὰ | τὴν κρατῇ σφαιλιστὴ νὰ μὴν τὴν βλάβῃ ἢ σκό-
νη καὶ τὴν θέλει ἔχει βοήθειαν καὶ νὰ προκουράρουσι²⁰ ἴσως κοὶ τοῖς
| παρακινήσουσι νὰ τὴν βάλουσι ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἡ μεγάλη μου ἐπιθυ-
μία. Μὰ ἂν ἴσως καὶ δοῦσι πῶς δὲν | εἶναι καμμία ἐλπίδα καὶ περά-
σουσι δύο χρόνοι καὶ δὲν σεβαστοῦσι καθὼς ἄνω γράφω, τότες οἱ ἀ-
φένταις | οἱ κομισάριοί μου νὰ προκουράρουσι νὰ εὔρουσι καμμίαν
ἐκκλησίαν ὅποια τοὺς θέλει φανῇ ἐδῶ εἰς τὴν Βενετίαν | νὰ τὸς τὴν
δώσωσι, μὰ νὰ θελήσουσι νὰ τὴν βάλουσι εἰς κανένα ἀλιάρε²¹ ὅπε νὰ
σφαλίζεται με ποριτέλαις διὰ νὰ | μὴν τὴν χαλάσῃ ἢ σκόνη καὶ ὄχι εἰς
ἄλλον μόνον. Ἔχω περὶ²² ἐλπίδα πῶς οἱ ἀδελφοὶ τῆς Ἐκκλησίας μας
| νὰ μὴν τὴν ρεφουδάρουσι²³, μὰ νὰ τοὺς φωτίσῃ ἡ Παναγία νὰ συ-
σεβαστοῦσι νὰ τὴν βάλουσι ἐκεῖ ὅπου ἐπιθυμῶ | καὶ ὅπου ἦταν πάντα ὁ
λογισμὸς μου διὰ βοήθειαν τῆς ψυχῆς μου. Ἀρίνω εἰς τὴν αὐτὴν ἐκ-
κλησίαν τοῦ | ἁγίου Γεωργίου τὰ διακόσια δουκάτα ὅπου ἔχω εἰς τοὺς
Γοβερνατόρους νιέλα ἐνιράδα²⁴ πρὸς τέσσαρα τὰ ἑκατὸν | νὰ τὰ τζιρά-
ρουσι εἰς τὴν παριίδα τῆς ἐκκλησίας διὰ νὰ ξοδιάζουσι τὸ πρὸ τῶν
ἑκατὸν | δουκατῶν εἰς τὸ λάδι τοῦ καντηλιοῦ ὅπου ἀνάφτει ὀμπροσιὰς
εἰς τὴν Παναγία μου ἤγουν | ἐκεῖνο ὅπου εἶναι ὀμπροσιὰς εἰς τὴν θύ-
ραν τοῦ ἁγίου Βήματος. Καὶ τῶν ἀλλῶν ἑκατὸ | τὸ πρὸ, νὰ μοιράζουσι
τὰ τρία δουκάτα κάθε χρόνο εἰς τοὺς πτωχοὺς διὰ τὴν ψυχὴν τοῦ μα-
κα | ρίτη τοῦ ἀφέντη τοῦ παιέρα μου ὅπου μοῦ ἄφισεν εἰς τὸ τεσιαμέν-
το²⁵ του νὰ μοιράζω κάθε χρόνο | τοῦ ἁγίου Νικολάου, δουκάτα πέν-
τε, δίδοντας ἀπ' αὐτὰ τὴν λειτουργία τοῦ ἁγίου Σάββα καὶ τοῦ | ἁγίου
Νικολάου, καὶ ὅταν ἐμοιράσαμεν με τὸν ἀδελφόν μου ἔλαβα εἰς τὴν
τζέκα δουκάτα | ἐβδομήντα καπιτάλε διατὶ ἐπληρώνανε ἑφτὰ εἰς τὰ
ἑκατό, μὰ ἀπήτης²⁶ τὰ ἐρεγολάρισαν²⁷ εἰς τὰ τρία, δὲν σκοδέρονω²⁸ πα-
ρὰ δύο ἰντζίρκα²⁹ καὶ ἐγὼ ἀρίνω ἑκατὸ ὅπου πληρώνουσι | τέσσερα,
λοιπὸν τὰ τρία νὰ δίδουσι εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἡμισὸ δουκάτο νὰ δί-
δουσι τοῦ ἑφημερίου | ὅπου εἶναι εἰς τὴν ἐβδομάδα τοῦ ἁγίου Σάβ-
βα καὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου διὰ νὰ κἀνῃ τὸ μνημόσυνο | καὶ τρισάγιον
εἰς τὰ ὀνόματα ὅπου παρακίτω θέλω γράψω τὰ ὅποια νὰ τὰ γράφουσι
εἰς τὸ λί | μπρο τῆς ἁγίας Πρόθεσης ὅπου κρατοῦσι εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα

²⁰) = φροντίζω.   ²¹) = βῆμα.   ²²) = ὅμως.   ²³) = ἀρνοῦμαι.
²⁴) = Δημόσιοι εἰσπράκτορες.   ²⁵) = διαθήκη.   ²⁶) ἀπήτης = ἀφότου.
²⁷) = κανονίζω.   ²⁸) = εἰσπράττω.   ²⁹) = περίπου.

καὶ ἀνισῶς καὶ εἶναι ἄλλος ἔφη | μέριος τοῦ ἁγίου Σάββα καὶ ἄλλος τοῦ ἁγίου Νικολάου, νὰ δίδουσι καθενὸς τὸ ἕνα κάριτο διὰ νὰ | κἀνη ὁ καθένας ἀπόσπερα τὸ μνημόσυνο καὶ ἀπολείτουρα τὸ τρισάγιον. Καὶ τὸ | ἄλλο ἡμισὸ δουκάτο νὰ τὸ δίδουσι τοῦ ἐκκλησιάρχη κάθε χρόνο εἰς παντοτεινὸ διὰ τὸν κό | πον του ὁποῦ ἀνάφτει τὸ καντήλι τῆς Παναγίας μου. Καὶ ἀνισῶς καὶ δὲν θελήσουσι νὰ δεχθοῦσι | εἰς τὴν ἐκκλησία τὴν Παναγίαν μου, θέλω καὶ εἰς ὅποιαν ἐκκλησία τὴν δεχθοῦσι, νὰ τοὺς τζι | ράρουσι τὰ ἑκατὸ δουκάτα ὁποῦ ἀφίνω διὰ τὸ λάδι τοῦ καντηλιοῦ διὰ νὰ ἀνάφτη καὶ ἐκεῖ τὸ καντήλι τζη. Καὶ τὰ ἄλλα ἑκατὸν ἄς εἶναι εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ τὰ ντισπενσάρουσι⁸⁰ | καθὼς ἄνωθε λέγω. Ἐκὼς ἀφίνω εἰς τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἕνα ῥελι | ηβάριον⁸¹ μὲ τέσσερα βάζα ἀπὸ χάρκωμα, χρυσομένα μὲ τὸ ἄρμαράκι τος ἀπὸ | περὲρ⁸² μαῦρο μὲ φιγούραις χρυσομέναις διανατὸ βάλουσι ἀπάνω εἰς τὸ ἀλιάρε τῆς ἁγίας | προθέσεως νὰ τὰ σερβίρωνται οἱ ἱερεῖς εἰς τὴν εἴσοδον εἰς ταῖς ἑορταῖς νὰ παρακαλοῦσι | διὰ τὴν ψυχὴν μου, μὰ τὸ κλειδὶ νὰ τὸ βρασιᾶ πάντα ὁ ἀφέντης ὁ Βικάριος⁸³ καὶ μόνον ὅταν εἶνε | ἑορταῖς ὁποῦ λειτουργοῦσι πολλοὶ ἱερεῖς νὰ τὸ ἀνοίγουσι. Εἰς τὰ αὐτὰ βάζα εἶναι εἰς τὸ ἕνα | ἕνας σταυρὸς χρυσοὺς καὶ μὲ μαργαριτάρη καὶ ἔχει εἰς τὸ μέσον ἀπὸ τίμιον ξύλο τοῦ Σταυροῦ, | εἰς τὸ ἄλλο, κομμάτι κόκκαλο τοῦ τιμίου Προδρόμου, εἰς τὸ ἄλλο, ἕναν ἀφτι τοῦ ἁγίου Γεωργίου | δεμένο μὲ ἀσημι. Καὶ εἰς τὸ ἄλλο εἶναι τρία κομμάτια Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρη | γορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ἐκὼς ἀφίνω εἰς τὴν ἐκκλησίαν | τὸ φελόνι μου τὸ βελουδο κολορ ντὲ φόγο⁸⁴ τὸ φόντο, μὲ φιώρε πολύλογα, μὲ τὸ πετραχῆλι του | καὶ ὑπομάνικα. Καὶ ἀφίνω καὶ ἕνα ποιηροκάλυμμα ὁποῦ ἔχω ἄσπρο ῥάζο ῥεκαμάδο⁸⁵ | διὰ νὰ τὸ σερβίρουντε ὅταν πᾶσι νὰ μεταλαμβάνουσι τοὺς ἁρρώστους.

Ἐκὼς ἀφίνω τοῦ Πανιερωτάτου | αὐθεντοῦ Μητροπολίτου τὸ πετραχῆλι μου τὸ κόκκινο, βελουδο ῥεκαμάδο καὶ τὰ ὑπομάνη | κά του ἀπὸ ῥάζο ῥεκαμάδα καὶ τὴν ζώνη μου τὴν πράσινη, παρακαλῶντας τὸν Πανιερωτάτον | νὰ τὰ δεχθῆ διὰ σημεῖον τῆς εὐλαβείας μου καὶ νὰ θυμᾶται ὅταν λειτουργᾶ νὰ παρακαλῆ διὰ τὴν | ψυχὴν μου. Ἐκὼς θέλω καὶ κάθε χρόνο εἰς παντοτεινὸν τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Σάββα ὁποῦ λει- | τουργᾶ ὁ ἀφέντης ὁ Μητροπολίτης διὰ τὸν ποτὲ Μασιμιλιὰν Τρόνκο⁸⁶ νὰ δίδουσι τῆς Πανιερότη | τὸς του ἀπὸ τὰ καλά μου ἕνα δουκάτο νὰ

⁸⁰) = κατανέμω.

⁸¹) = λειψανοθήκη.

⁸²) = ἀχλαδιά.

⁸³) = ὁ ἐκ τῶν ἐπιτρόπων ἐπιμελητῆς τοῦ Ναοῦ.

⁸⁴) = χρῶμα πύρινον.

⁸⁵) = κεντητό.

⁸⁶) Ὁ Τρόνκος ἦτο Κύπριος· ἐχρημάτισεν ὑπηρέτης τοῦ Θωμᾶ Φλαγγίνη.

μοῦ πέρνη μερίδα μὲ τὰ κάτωθεν ὀνόματα τῶν ἀπε | θαμένων μου καὶ ἀπολείτουργα νὰ κάνη ἓνα τρισάγιον ἀπάνω εἰς τὸν τάφον ὁποῦ μὲ θέλουσι ἔντα | φιάσει μὲ τὰ αὐτὰ ὀνόματα. Ἐκτόμη τὴν ἡμέραν τῶν ψυχῶν ὁποῦ λειτουργᾷ διὰ τὸν ποτὲ αὐθέντη Ἐκτόμη³⁷ νὰ τοῦ δίδουσι ἄλλον ἓνα δουκάτο εἰς παντοτεινὸ νὰ κάνη τὰ ὅμοια μερίδα καὶ τρισάγιον. |

Θέλω ὅτι νὰ δώσουσι διὰ μίαν φορὰν τῶν ἀφεντῶν τῶν ἐφημερίων δουκάτα δέκα νὰ μοῦ κάμουσι τό | σαις λειτουργίαις καὶ πάντα εἰς τὸ τρισάγιον νὰ ἀναγνώθουσι τὰ κάτωθι ὀνόματα τῶν ἀποθαμένων μου. |

Ἐκτόμη θέλω καὶ ἀπὸ τὸ καβηνιάλε³⁸ ὁποῦ ἔχω εἰς τὸ νιάτσιο τοῦ ἀλατζοῦ³⁹ πρὸς τέσσερα εἰς τὰ ἑκατὸ | νὰ τζιράρουσι τὰ διακόσια δουκάτα οἱ ἀφένταις οἱ κομισάριοί μου λέγοντας | *capellani*⁴⁰ *di s. Zorzi di Greci* διὰ νὰ σκοδέρουν τὸ πρό⁴¹, κάθε χρόνο εἰς παντοτεινὸ οἱ ἐφημέριοι | ὁποῦ κατὰ καιρὸν θέλουσιν εἶσται νὰ τὰ μοιράζουσι οἱ τρεῖς τος, μὰ τὸ καβεδάλε νὰ σιέκη κοντειζιονάδο⁴² εἰς παντοτεινὸ καὶ ποτὲ τινὰς νὰ μὴν μπορῆ νὰ τὸ διασπονέρη⁴³, δίδοντάς τος ὄμπλιγο⁴⁴ καθένας εἰς τὴν | ἑβδομάδα του νὰ μοῦ πέρνη μερίδα εἰς τὴν ἁγίαν Πρόθεσιν μὲ τὰ κάτωθε ὀνόματα τῶν ἀπεθα | μένων μου κάθε μέρα καὶ κάθε Κυριακὴ ἀπόσπερα νὰ κάνη μία παράκλησι τῆς Πα | ναγίας μου, καὶ τρισάγιον τῆ Δευτέρα ἀπολείτουργα μὲ τὰ κάτωθεν ὀνόματα: Μάρκου, | τοῦ πατέρα μου, Γεωργίας τῆς μητρός μου, Πηγῆς τῆς μητριᾶς μου, Ἰωάννου Ἀορέλιου, Νικολάου, | Μαρίας Ἰωάννου Ἀορέλιου, Γεωργίου, Νικολόζας, Μαρίας, Ζαμπέτας, Πελαγίας, | Πέτρου, Εὐγενίας μοναχῆς, Γεωργίου ἱερέως, Μαρίας πρεσβυτερίνας, Θεοδοσίου, Ἰωάννου, | Μπενέτου, Ἀννης, Μαρίας, Εὐθῆνης, Ἀντιω | νίου, Βίκτωρος, Ἐλένης, Γεωργίας, Ἀντωνίου, Μιχαήλ, Ἰωάννου, Ἀντωνίου καὶ Γρηγορίου ἱερέως ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ.

Ἐκτόμη ἀφίνω | τὰ ἄλλα διακόσια δουκάτα ὁποῦ ἔχω εἰς τὸ αὐτὸ νιάτσιο τοῦ ἀλατζοῦ⁴⁵ νὰ τὰ τζιράρουσι: «*monache | s. Zorzi di Greci*» καὶ νὰ σκοδέρνη τὸ πρό ὁ ἀφέντης ὁ βαρδιάνος εἰς παντοτεινὸ νὰ τὸ δίδῃ τῶν κυρα | καλογράφων τοῦ μοναστηρίου μας, δίδοντάς τος ὄμπλιγο νὰ κάνουσι κάθε τρίτη μία παράκλησι τῆς | Παναγίας διὰ τὴν ψυχὴν μου καὶ διὰ τῶν ἀπεθαμένων μου τῶν ἄνωθε. Καὶ ταῖς παρτίδαις ὡσὰν | ταῖς τζιράρουσι νὰ ταῖς δίδουσι εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ ταῖς βάνουσι εἰς τὸ λίμπρο νὰ μὴν χαθοῦσι. |

³⁷) = ὁ Βερνάρδος Ἐκτόμης, ἐκ τῶν προκρίτων τῆς Κοινότητος, ἦτο Κύπριος.

³⁸) = κεφάλαιον. ³⁹) = ἦτο κρατικὸς ὀργανισμὸς διαχειριζόμενος τὸ ἀλάτι.

⁴⁰) = ἱερεὺς παρεκκλησίου. ⁴¹) = τὸ ἔσοδον, ὁ τόκος.

⁴²) = ὑπὸ ὄρους. ⁴³) = διαθέτω. ⁴⁴) = ὑποχρέωσις.

⁴⁵) ἀλατζοῦ = ἀλατιοῦ.

Ἐφίνω εἰς τὴν Ἁγίαν Παρασκευὴν εἰς τὴν Λέζενα⁴⁶ τέσσερα ἀπὸ τὰ ῥελικβάρια μου τὰ ξύλινα | χρυσωμένα μὲ τὰ ἅγια λείψανα εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι εἰς τὸ ἓνα κομμάτι μικρὸ κόκκαλο τῆς ἁγίας | Παρασκευῆς, εἰς τὸ ἄλλο τῆς Ἁγίας Εὐγενίας, εἰς τὸ ἄλλο τῆς ἁγίας Θεοδώρας τῆς ἐν Ἀλεξαν | δρεῖα, καὶ εἰς τὸ ἄλλο τῆς ἁγίας Θεοδοσίας καὶ δύο εἰκόνες τῶν διαστήλων, τοῦ ἀφέντη | τὸ Χριστὸ τὸ πλειὰ μεγαλύτερο καὶ πλατύτερο ἀπὸ ὅλα ὁποῦ ἔχω καὶ τὸν ἅγιον Γεώργιον καὶ μίαν Ἐπικαθήλωσι⁴⁷ ἀπὸ ταῖς δύο ὁποῦ ἔχω τὴν μεγαλύτερη, δίδοντάς τος | ὄμπλιγο νὰ γράψουσι εἰς τὴν ἁγίαν Πρόθεσι τὸ ὄνομά μου καὶ τὰ ἄνωθε ὀνόματα τῶν ἀποθαμένων μου νὰ μᾶς πέρουσι μερίδα καὶ νὰ κάνουνσι καὶ ἓνα τρισάγιον κάθε Κυριακὴν | ἀπολείτουρα εἰς παντοτεινόν. Ἐκόμη ἐφίνω εἰς τὸν Ἁγιον Νικόλαον εἰς τὴν Πόλα⁴⁸ | ἄλλα τέσσερα ῥελικβάρια ἀπὸ τὰ ξύλινα χρυσωμένα, μὲ τὰ ἅγια λείψανα εἰς τὰ ὁποῖα εἶνε εἰς τὸ ἓνα, τοῦ ἁγίου Μερκουρίου, εἰς τὸ ἄλλο τοῦ ἁγίου Πέτρου τοῦ ἐν Ἀλε | ξανδρεῖα, εἰς τὸ ἄλλο τοῦ ἁγίου Εὐμενίου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης καὶ εἰς τὸ ἄλλο | τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου καὶ δύο εἰκόνες τῶν διαστήλων, τὸν ἅγιον Νικόλαον καὶ | τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον, ὁποῦ εἶνε καὶ τὰ δύο κονπάνια⁴⁹ καὶ ταῖς θύραις τοῦ Ἁγίου | Βήματος, δίδοντάς τος ὄμπλιγο νὰ γράψουσι εἰς τὴν ἁγίαν Πρόθεσι τὸ ὄνομά μου καὶ τὰ ἄνωθε τῶν ἀποθαμένων μου νὰ μᾶς πέρουσι μερίδα καὶ κάθε Κυριακὴ ἀπολείτουρα | νὰ κάνουνσι ἓνα τρισάγιον μὲ τὰ ἄνωθε ὀνόματα, ἔκόμη ἐφίνω εἰς τὴν κυρίαν τὴν | Τριμάριτρο ὁποῦ ἐκτίσασι οἱ ἀφένταις οἱ Κρητικοὶ εἰς τοὺς Κορφοὺς τέσσερα ῥελικβι | ἄρια ἀπὸ χάρκωμα χρυσωμένα μὲ τὰ ἅγια λείψανα εἶναι εἰς τὸ ἓνα τῆς ἁγίας | Πελαγίας καὶ εἰς τὸ ἄλλο τῆς ἁγίας Θέκλας τῆς πρωιομάριτρος μὲ τὸ ἄρομαράκι ὁποῦ τὰ | ἔχω. Καὶ δύο εἰκόνες τῶν διαστήλων, τὸν Ἁφέντη Χριστὸν καὶ τὴν Παναγία ἐπὶ Θρόνου | ὁποῦ εἶναι κονπάνια⁴⁹ καὶ τὴν Κοίμησι τῆς Παναγίας ὁποῦ ἔχω ἐπάνω εἰς τὸ ἄλταρέτιο⁵⁰ μου | διὰ νὰ τὰ σερβίρουνται ὅταν κάνουνσι τὴν προτζεσιὸν⁵¹ τοῦ Ἀγούστου, δίνοντάς τος ὄμπλιγο | νὰ γράψουσι εἰς τὴν ἁγίαν Πρόθεσιν τὸ ὄνομά μου καὶ τὰ ἄνωθε τῶν ἀποθαμένων μου νὰ μᾶς πέρουσι μερίδα καὶ κάθε Κυριακὴ ἀπολείτουρα νὰ μᾶς κάνουνσι ἓνα τρισάγιον. | Ἐκόμη ἐφίνω εἰς τὴν ἐκκλήσιαν τοῦ ἁγίου Δημητρίου εἰς τὴν Ζάκυνθον ὁποῦ εἶναι νοικο | κύρης ὁ ἀφέντης ὁ Παπακόλας τέσσερα ῥελικβάρια ἀπὸ τὰ ξύλινα χρυσωμένα | μὲ τὰ ἅγια λείψανα πὺ εἶνε εἰς τὸ ἓνα ὀλίγο λείψανο τοῦ ἁγίου | Σάββα

⁴⁶) Lesena ἢ Lussin = νησίς τῆς Δαλματίας.

⁴⁷) ἐπικαθήλωσι = ἀποκαθήλωσις. ⁴⁸) Pola = λιμὴν Γιουγκοσλαβίας.

⁴⁹) = σύντροφοι, ἀπαράλλακτοι. ⁵⁰) = μικρὸς βωμός. ⁵¹) = λιτανεία.

εἰς τὸ ἄλλο τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρίσει. Εἰς τὸ ἄλλο τοῦ ἁγίου | Ἐφρὲμ τοῦ Σύρου. Καὶ εἰς τὸ ἄλλο τῆς ἁγίας Θεοδώρας τῆς Ἀυγούστιας καὶ δύο εἰκόνες τῶν διασιήλων τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον | ἐκεῖνον ὅπου εἶναι μὲ ταῖς φτερούγαις καὶ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον καὶ τὴν | ἄλλην Ἐπικαθήλωσι ὅπου εἶναι μὲ τὴ σοάτζα⁵² χρυσομένη, δίδοντάς τος ὄμπλιγο νὰ γράψουσι | τὸ ὄνομά μου εἰς τὴν ἁγίαν Πρόθεσι καὶ τὰ ἄνωθε τῶν ἀποθαμένων μου νὰ μᾶς πέρνουσι | μερίδα καὶ κάθε Κυριακὴ ἀπολείτουργα νὰ κάνουσι ἓνα τρισάγιον μὲ τὰ ἄνωθε ὀνόματα | ἀπάνω εἰς τὸν τάφον ὅπου εἶναι θαμμένος εἰς τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν ὃ ποτέ μου ἀδελφὸς Ἰωάννης Ἀορέλιος. Ἀφίνω ταῖς δύο εἰκόνας τῶν διασιήλων ὅπου εἶναι μὲ ταῖς σοάτζαις χρυσομέναις | κονπάνιαις, τὴν Παναγία ἐπὶ Θρόνου καὶ τὸν ἅγιον Σάββα νὰ ταῖς δώσουσι εἰς τὴν ἐκκλη|σίαν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου λεγομένου Μπράγορα εἰς τὴν κοντράδα⁵³ μου διὰ νὰ ταῖς βάλουσι εἰς | τὴν καπέλα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰς τὴν χώραν | τῆς Περάγας τριτόριο⁵⁴ τῆς Πάντουβας ἔδωσα μίαν εἰκόνα μεγάλη τῆς Πανα|γίας, τὴν Ὁδηγήτρια, καὶ τὴν ἐβάλασι εἰς ἓνα ἀλιάρε, εἰς τὴν ὁποῖαν θέλουσι νὰ δώ|σουσι τὸ καντηλι μου τὸ ἀργυρό, ἀδὲν τὸ ἔχω δοσμένο ζῶντος μου καὶ διὰ νὰ ἀνά|φτουσι τὸ αὐτὸ καντηλι ἐγὼ τοὺς δίδω τὴν σήμερον τρεῖς μπότζανις⁵⁵ λάδι κάθε | χρόνο καὶ τὸ ἀνάφτουσι κάθε σκόλη ἀπὸ τὸ ταχὺ ἕως τὸ βράδυ καὶ θέλω ὅτι νὰ δί|δουσι ἀπὸ τὸ ρεζίδουό μου κάθε χρόνο εἰς παντοτεινὸ δουκάτα ἕξι τῶν ἀδελφῶν τῆς | αὐτῆς ἐκκλησίας ὅπου τοὺς ἐπονομάζουσι *i fratelli della Fabrica* διὰ νὰ ξοδιάζουσι | ἐκεῖνον ὅπου χρειάζεται διὰ νὰ ἀνάφτη τὸ αὐτὸ καντηλι καὶ τὰ ὑπόλοιπα νὰ πέρ- | νουσι τόσαις λαμπάδαις διὰ νὰ ταῖς ἀνάφτουσι εἰς τὸ αὐτὸ ἀλιάρε τῆς Παναγίας. |

Ἀκόμη ἀφίνω ἓνα ἀπὸ τὰ σπιτάκια ὅπου νοικιάζω εἰς τὴν αὐτὴν Περάγα τὸ νοῦ | μερο τέσσερα Νο 4, τὸ ὁποῖον νοικιάζω τὴν σήμερον διὰ λίτρες⁵⁶ εἴκοσι τὸ χρόνο καὶ | θέλω ὅτι ὁ ἀφέντης ὁ πιοβὰς⁵⁷ τζή Περάγας νὰ ἔχη τὴν ἔγνοια νὰ τὸ νοικιάζῃ καὶ ὅσον | νοῖκι εὐγάλει νὰ κρατήζῃ ἀπ' αὐτὰ λίτρες δέκα καὶ σολντία δέκα κάθε χρόνο διὰ νὰ κά- νη ἔφτὰ | λειτουργίαις τῆς Παναγίας εἰς τὸ αὐτὸ ἀλιάρε εἰς παντοτεινὸ εἰς ταῖς ἔφτὰ | ἑορταῖς τῆς Παναγίας ὅπου ἡ ἐκκλησία ἑορτάζει κάθε χρόνο καὶ νὰ δίδῃ καὶ τοῦ καμ | πανάρο ὅπου ἀνάφτει τὸ καντηλι τῆς Παναγίας κάθε χρόνο δύο λίτραις διὰ νὰ ἔχη ἐν | θύμησι νὰ τὸ ἀνάφτη

⁵²) (Βενετ. διάλ.) = κορνίτζα, πλαίσιον. ⁵³) = συνοικία. ⁵⁴) = περιοχὴ.

⁵⁵) μέτρον χωρητικότητος = 2 1/2 λίτρες. ⁵⁶) λίτρες = λίρες Βενέτικες.

⁵⁷) = ἐφημέριος.

καὶ τὸ ῥέσιος ὁποῦ θέλει εὐγάλει ἀπὸ τὸ αὐτὸ νοῖκι νὰ τὰ δίδῃ | τῶν ἄνωθε ἀδελφῶν διὰ νὰ τὰ ξοδιάζουσι καὶ αὐτὰ εἰς τόσαις λαμπάδαις διὰ τὸ αὐτὸ ἄλτᾶρε | καὶ δίδω κάρικο⁵⁸ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀφέντη τοῦ πιοβὰν νὰ ἔχη τὴν ἔγνοια νὰ ἀνά | φτουσι τὸ αὐτὸ καντήλι. Καὶ ἄν καμμιά φορὰ δὲν εὔρη νὰ νοικιάση τὸ σπίτι θέλω καὶ | ἀπὸ τὰ ἄνωθε ἔξι δουκάτα νὰ δίδουσι οἱ ἄνωθε ἀδελφοὶ ταῖς λίτραις δέκα καὶ σολντία δέκα | τοῦ ἀφέντη τοῦ πιοβὰν διὰ νὰ κἀνη τζὶ ἑφτὰ λειτουργίαις διὰ τὸν καιρὸν ὁποῦ εἶναι ἄνοικο | τὸ σπίτι διατὶ θέλω νὰ γίνονται εἰς παντοτεινὸ. Ἄκόμη θέλω νὰ δίδουσι ἀπὸ τὴν | κληρονομίαν μου κάθε χρόνον εἰς παντοτεινὸ δύο δουκάτα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ | Περαιόλο⁵⁹ τοῦ ἀφεντὸς τοῦ πιοβὰν ὁποῦ κατὰ καιρὸν θέλει εἶσται διὰ νὰ ξοδιάζῃ τὸ ἕνα εἰς | τόσο λάδι νὰ ἀνάφτη τὸ καντήλι τζῆ Παναγίας εἰς τὸ Καπιτέλλο⁶⁰ ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν Κρο | ζέρα ἀπάνω εἰς τὴν σιράτα ὁποῦ ἄν ἀδειάζῃ τὸν πόντε⁶¹ τζῆ Μπρέντας τὸ ὁποῖον τὴν σήμερον | ὁ αὐτὸς ἀφέντης πιοβὰς τὸ ἀνάφτει μὲ λάδι ὁποῦ ἐγὼ τοῦ δίδω καὶ τὸ ἄλλο δουκάτο νὰ | δίδῃ δύο λίτραις ἐκεινοῦ ὁποῦ πάγει καὶ ἀνάφτει τὸ καντήλι καὶ τὸ ῥέσιος νὰ πέρνη τό | σαις λαμπάδαις ἀπὸ τρεῖς ὄγκιαῖς τὴ μία νὰ τὰς ἀνάφτη εἰς τὴν Παναγίαν τοῦ αὐτοῦ | Καπιτέλλου. Καὶ ὅταν ἔχη χρεια ἀπὸ φτιάσιμο τὸ αὐτὸ Καπιτέλλο νὰ σοσπεντέρη⁶² | ταῖς λαμπάδαις καὶ νὰ ξοδιάζῃ ἀπὸ αὐτὰ νὰ τὸ φτιάνῃ διὰ νὰ μὴν χαλάση, διατὶ καὶ | ἐγὼ δύο φοραῖς τὸ ἔφτιασα εἰς τὸν καιρὸ μου ὁποῦ ἦτον διὰ νὰ χαλάση. |

Θέλω καὶ κάθε χρόνο εἰς παντοτεινὸ τὴν ἡμέρα ὁποῦ ὁ ἀφέντης ὁ Θεὸς μὲ θέλει ἀνα | παύσει νὰ μοῦ κάνοσι μία λειτουργία ἀρχιερατικὴ μὲ τοὺς ἑφημερίους καὶ προεφη | μερίους καὶ δύο ἱεροδιακόνους, δίδοντας τοῦ ἀρχιερέως δύο δουκάτα, τῶν ἱερέων | ἕμισὸ δουκάτο καθενός, τῶν ἱεροδιακόνων ἕνα κάρτο καθενός, τοῦ ψάλτη ἕνα κάρτο | καὶ τοῦ ἐκκλησιάρχου μία λιράτσα⁶³, καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν λειτουργίαν νὰ κάνοσι ἕνα τρισάγιον, | νὰ κάνοσι τὸ τρισάγιον ἐκεῖ ὁποῦ μὲ θέλουσι ἐνταφιάσει μὲ τὰ ἄνωθε ὀνόματα τῶν | ἀπεθαμένων μου.

Ἄφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου αὐθεντὸς νειτόρε Σαλβατῶρ | Βάρδα τοῦ πολλὰ μου ἠγαπημένου καὶ κομισάριου διὰ σημεῖον τῆς πολλῆς μου ἀγάπης | μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ τὴν ἀργυρῆ λάμα καὶ μὲ κινιζόλαν ἐνταγιάδα⁶⁴ χρυ | σωμένη, τὴν μεγαλείτερη ἀπὸ ὅλαις ὁποῦ ἔχω καὶ τὸν Ἐσταυρωμένο ὁποῦ ἔχει τὴ σοά | τζα στενὴ ἀπὸ ἔμπανο μὲ τὸ

⁵⁸) = ἐπιφορτίζω.   ⁵⁹) = πολίχνη τῆς Παδούης.   ⁶⁰) — προσκυνητάρι.

⁶¹) = γέφυρα.   ⁶²) = διακόπτω.

⁶³) = μεγάλη λίρα = 30 σολδία, ἀντὶ 20 ποὺ εἶχεν ἡ λίρα.

⁶⁴) κινιζόλα ἐνταγιάδα = πλαίσιον ξυλόγυπτον.

κρουσιάλλι ὀμπροσιὰς καὶ μία κασέλα ἀπὸ ταῖς δύο | ὁποῦ ἔχω ἀπὸ κα-
ρὰ⁶⁵ ἰνταγιάδαις, παρακαλῶντας τον νὰ τὰ ἀτζετάρη⁶⁶ διὰ νὰ μοῦ θυ-
μᾶται | καὶ τοῦ ὀρακομανιάρω τὰ ἀνέψα μου νὰ τὰ ἀγαπᾶ καὶ νὰ μὴν
ἀμπαντονάρη τὰ ἰν | τερέσα⁶⁷ μου.

Ἀφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου αὐθεντιὸς ντιτόρε Τζώριζη Τζαντίρη
ἄλλου μου | κομισάριου καὶ ἠγαπημένου μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ
τὴν ἀργυρῆ λάμα | καὶ μὲ κνιζόλα ἰνταγιάδα χρυσομένη, ἐκεῖνη ὁποῦ
ἔχει τὸ ἄρμα⁶⁸ μου εἰς τὴν κινι | ζόλα καὶ δύο μάντρεπέρολαι⁶⁹ ὁποῦ
ἔχω εἰς τὴν Περάγα καὶ εἶναι εἰς τὴν μίαν ὁ ἀφέν | τῆς ὁ Χριστὸς καὶ
εἰς τὴν ἄλλη ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος. Καὶ τὴν ἄλλη κασέλα τὴν
| κονπάνια τῆς ἄνωθε, παρακαλῶντας τον νὰ τὰ ἀτζετάρη διὰ σημεῖον
ἀγάπης καὶ | νὰ μὴν ἀμπαντονάρη τὰ ἰντερέσα μου καὶ τοῦ δίδω τὴν
εὐχὴ μου καὶ τῆς ἀρχόντισσας του καὶ | τῶν παιδιῶν του.

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ Μάρκο Προκασιάντε⁷⁰ τοῦ ἠγαπημένου
μου ἔξα | δέλφου δύο εἰκόνας ὁποῦ ἔχω μικρὲς μὲ κνιζόλαις χρυσο-
μέναις, τὸν ἅγιον Φίλιππον καὶ τὴν ἁγίαν Μαρίνα, διὰ νὰ ταῖς βάλῃ
εἰς τὸ σκανμπέλον του⁷¹ νὰ μοῦ θυμᾶται. | Ἀκόμη θέλω νὰ τοῦ δί-
δουσι κάθε χρόνο ἀπὸ τὴν ἰντροάδα⁷² τῆς Περάγας ἓνα σακὶ σιὰ | ρι
ἀπὸ ἀνάμιου σιάρω⁷³ Βενέτικο καὶ μία βαρέλα κρασί εἰς ὄλην του τὴν
ζωὴν καὶ ὕστερα | ἀπὸ τὴν ζωὴν του τὸ αὐτὸ σιὰρι καὶ κρασί νὰ μέ-
νουσι εἰς τὴν κληρονομίαν μου. |

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη Μαρκαντώνιου Ἀχέλη τοῦ πολλὰ μου ἠγαπη-
μένου μίαν | εἰκόνα τῆς Παναγίας ἐκεῖνη ὁποῦ ἔχει τὴν κνιζόλα χρυσοῦ
καὶ κόκκινη καὶ ἄλλαις δύο | εἰκόνας μικραῖς, τὸν ἅγιον Σπυρίδωνα
καὶ τὸν ἅγιον Ἀντώνιον μὲ κνιζόλαις, διὰ σημεῖον ἀγάπης.

Ἀφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ ὑψηλοτάτου αὐθεντιὸς Φραντζέσκι
Ντε | μένζο τοῦ πολλὰ μου ἠγαπημένου μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ
τὴν ἀργυρῆ λάμα | καὶ μὲ κνιζόλα ἰνταγιάδα ἐκεῖνη ὁποῦ ἔχει ἀτόρνο⁷⁴
εἰς τὴν εἰκόνα μία σοάτζα στε | νὴ ἀπὸ περὲρ μάβρο.

Ἀφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ ὑψηλοτάτου αὐθεντιὸς Φραντζέσκο |
Φοσκαρίνι μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ τὴν ἀργυρῆ λάμα καὶ μὲ κνι-
ζόλα ἔνια | γιάδα χρυσομένη, ἐκεῖνη ὁποῦ ἔχει εἰς τὴν κνιζόλα διάφο-
ραις φιγούραις. |

Ἀφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ ὑψηλοτάτου αὐθεντιὸς Νικολὸ Κορ-
νάρο υἱοῦ τοῦ ὑψηλοτάτου | αὐθεντιὸς Τζουάνε δύο εἰκόνες τοὺς ἁγίους

⁶⁵) καρὰ = καρυδιά.   ⁶⁶) = δέχομαι.   ⁶⁷) = συμφέροντα.

⁶⁸) arma = οἰκόσημον.   ⁶⁹) = μαργαριτομάννα.

⁷⁰) Προκασιάντε τὸ γένος ἦτο ἡ μητέρα τοῦ Μαρᾶ.   ⁷¹) = κομοδίνο.

⁷²) = εἰσόδημα.   ⁷³) = 83 λίτρες.   ⁷⁴) = πέριξ, ὀλόγυρα.

ἐπιὰ παῖδας καὶ τοὺς τρεῖς παῖδας | εἰς τὴν κάμινον μὲ κνιζόλαις ἀπὸ
ἔμπανο σιεναῖς καὶ μὲ γυαλιὰ ὀμπροσιάς καὶ | τῆς ἐκλαμπροτάτης καὶ
ὕψηλοτάτης Κυρίας Αἰκατερίνας τῆς μητέρας τοῦ αὐτοῦ ἀφεντός Νι- |
κολό, ἀφίνω μίαν εἰκόνα τὴν Ἐγεροῖν τοῦ Λαζάρου μὲ σοαίζα χρυ-
σωμένη στενή. |

Ἄφίνω τῆς ἐκλαμπροτάτης καὶ ὑψηλοτάτης Κυρίας Μένεγας Κορ-
νάρο μίαν εἰκόνα τῆς | Παναγίας μικρὴ μὲ τὴν ἀργυρῆ λάμα καὶ μὲ
κνιζόλα ἐνταγιάδα χρυσομένη, | ἥ ὁποία ἔχει εἰς τὴν κορώνη της ὀλίγο
μαργαριτάρη καὶ ὁ Χριστὸς βασιτᾶ εἰς τὸ χέρι του τὸν κό | σμον, πα-
ρακαλῶντας τὴν ἀφεντίαν της νὰ τὴν ἀτζετιόρη διὰ νὰ τῆς εἶναι βοηθὸς
καὶ τῆς ῥακο | μαντάρω τὴν ἀνιψά μου νὰ τὴν ἀγαπᾶ.

Ἄλλη μία εἰκόνα τῆς Παναγίας ἔχω μικρὴ | μὲ κνιζόλα ἐνταγιάδα
χρυσομένη, ἥ ὁποία ἔχει ἀτόρονο εἰς τὴν εἰκόνα ἕνα φε | σιόνι ἀργυρὸ
τὴν ὁποίαν ἀφίνω τῆς ἐκλαμπροτάτης κυρίας Νικολόζας Τζηγάλενας,
παρα | καλῶντας τὴν νὰ ἀγαπᾶ τὴ Μητροδόρα τὴ φιλιόζα μου⁷⁵. |

Ἄφίνω τῆς ἐκλαμπροτάτης κυρίας Ἀλεξανδρίνας Τζαντίρη μίαν
εἰκόνα μικρὴ | ὁποῦ ἔχει τὸν ἅγιον Γεώργιον μὲ τὴν ἀργυρῆ λάμα καὶ
μὲ κνιζόλα ἐνταγιάδα χρυσομένη | καὶ τῆς ἀφίνω καὶ τὴν εὐχὴν μου.

Ἄφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου ἀφεντός ντιετόρε Τζουάνε Λοράντο μίαν
εἰκόνα τῆς ἁγίας | Παρασκευῆς μὲ κνιζόλα ἐνταγιάδα χρυσομένη διὰ
σημεῖον ἀγάπης.

Ἄφίνω τοῦ | ἐκλαμπροτάτου ἀφεντός Φρανιζέσκο Βέλانو μίαν
εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ τὴν ἀρ | γυρῆ λάμα καὶ μὲ κνιζόλα ἐνταγιάδα
χρυσομένη, ἐκείνη ποὺ ἔχει εἰς τὴν κνιζόλα τέ | σσερες πέτρες μπλά-
βαις⁷⁶ διὰ σημεῖον τῆς πολλῆς μου ἀγάπης καὶ τοῦ ἀφίνω καὶ τὴν εὐ-
χὴ μου. |

Ἄφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου ἀφεντός Νικολὸ Καραγιάννη μίαν εἰ-
κόνα τῆς Ὁρθοδο | ξίας μὲ κνιζόλα ἐνταγιάδα χρυσομένη μεγάλη διὰ
σημεῖον ἀγάπης τοῦ ὁποίου ῥακο | μαντάρω τὸν ἀνηψό μου νὰ τὸν ἀ-
γαπᾶ καὶ τοῦ ἀφίνω τὴν εὐχὴ μου.

Ἄφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου | ἀφεντός ἀμπάτη⁷⁷ Νικολὸ Παπαδό-
πουλο μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας ζωγραφιὰ πα | λαιὰ ἥ ὁποία ἔχει εἰς
τὸ ἕναντις πλάγι τὸν ἅγιον Ἰωσήφ καὶ εἰς τὸ ἄλλο τὸν ἅγιον Δομέ- |
νιγο μὲ κνιζόλα ἐνταγιάδα, παρακαλῶντας τὸν νὰ τὸ βάλῃ ἐπάνω εἰς τὸ
σκανμπέ | λο του διὰ νὰ θυμᾶται τίς ἀγάπες μας νὰ παρακαλῆ διὰ τὴν
ψυχὴν μου.

⁷⁵) = ἀναδεκτὴ ⁷⁶) κυανόχρους.

⁷⁷) = ἀββᾶς, ἡγούμενος, ὁ Παπαδόπουλος οὗτος, ἔγραψεν τὴν ἱστορίαν τοῦ
Πανεπιστημίου Παδοῦς (1726).

Ἀφίνω τοῦ | ἀφέντη Μάρκο Καγιάνη τοῦ πολλά μου ἠγαπημένου
μῖαν εἰκόνα τοὺς Ἁγίους Δέκα τοὺς | ἐν τῇ Κρήτῃ ἀπὸ ταῖς δύο ὅπου
ἔχω τῇ μικρότερη, διὰ σημεῖον ἀγάπης. Ἀφίνω | τοῦ ἀφεντὸς τοῦ
Κωνσταντῆ Κολουμπῆ ἀπὸ τὴν Κεφαλλονία μῖαν εἰκόνα τὸν Ἁγιον |
Κωνσταντῖνον καὶ Ἐλένη διὰ σημεῖον ἀγάπης.

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ Τομάζο Κολουμπῆ, | υἱοῦ τοῦ αὐθεντὸς Ζή-
σιμου, τὸν ἅγιον Θωμᾶν μὲ κνιζόλα ἐνταγιάδα χρυσωμένη νὰ τὸν πα-
ρα | καλῇ διὰ τὴν ψυχὴν μου καὶ τοῦ ἀφίνω καὶ τὴν εὐχὴν μου.

Ἀφίνω τῆς κυρίας Ρεγίνας Ἐριζο | θυγατέρας τοῦ ποτὲ ἀφέντη
Τζουάνε Ἐριζο μῖα εἰκόνα μικρὴ, τὸν ἀφέντη τὸ Χριστὸ | ἢ Ἐπικα-
θήλωσις μὲ κνιζόλα ἐνταγιάδα χρυσωμένη καὶ μὲ γιαλι ὀμπροσιὰς.
Καὶ τῆς Περίνας τζῆ ἀδελφῆ τζῆ ἀφίνω τὸν ἅγιον Ἰωάννη τὸν Ἐλεή-
μονα | μὲ κνιζόλα χρυσωμένη καὶ τοὺς ἀφίνω καὶ τὴν εὐχὴ μου.

Ἀφίνω τοῦ ἀφεντὸς Φραντζέ | σκο τοῦ Μπὸ τοῦ πολλά μου ἠγαπημέ-
νου τὸν ἅγιον Δημήτριον μὲ κνιζόλα ἐντα | γιάδα χρυσωμένη καὶ τὸν ἅ-
γιον Ἀλύπιον διὰ σημεῖον τῆς πολλῆς ἀγάπης ὅπου τοῦ φέρνω καὶ τοῦ
ἀφίνω | καὶ τὴν εὐχὴν μου ἐξ ὅλης καρδίας μὲ ὄλους τοῦ σπιτιοῦ του.

Ἀφίνω τοῦ ἀφεντὸς ντειόρε Ἀλε | ξάνδρου Καντζιλέρη¹⁸ γαμπροῦ
τοῦ ἄνωθε ἀφεντὸς Φραντζέσκου μῖαν εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ | τὴν
ἀργυρῆ λάμα ἢ ὁποία ἔχει εἰς τὴν κνιζόλα τῆς μῖαν ἄσμα da Cā'Bon¹⁹,
διὰ σημεῖον | ἀγάπης.

Ἀφίνω τοῦ ἀφεντὸς Πιεραντωνίου Μέλτσι μῖαν εἰκόνα τῆς Πανα-
γίας ζωγραφη | μένη εἰς τὴν περγαμίνα ἐκείνη ὅπου ἔχει ἓνα γέροντα
γονατιστὸ ὀμπροσιὰς τῆς | Παναγίας μὲ κνιζόλα ἐνταγιάδα καὶ γιαλι
ὀμπροσιὰς διὰ σημεῖον ἀγάπης τὴν ὁποίαν ἔχω | εἰς τὴν Περάγα.

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ παιέρα Διονυσίου τοῦ Μαζαράκη ἐφημε-
ρίου τοῦ ἁγίου | Νικολάου τῆς Πόλας ἓνα στιχάρι ὅπου ἔχω ἀπὸ ῥάζο
κολὸρ ντε φόγο καὶ μὲ φι | ὅρα πολύλογα διὰ νὰ μοῦ θυμᾶται εἰς τὰς
ἀγίας του εὐχάς.

Ἀφίνω δύο ἀπὸ ταῖς βέ | σταις μου ἤγουν ἀπὸ τὰ ἀπανωφόργια
ταῖς καλύτεραις, νὰ δώσουσι τὴν μῖαν τοῦ ἀφέντου | τοῦ παπᾶ Γεωρ-
γίου τοῦ Γιαφούνη καὶ τὴν ἄλλην τοῦ ἀφέντη τοῦ παπᾶ Ἰωάννου Λαμ-
πούδη καὶ νὰ | τὸς δώσωσι καὶ τέσσερα ἀπὸ τὰ ποκάμισά μου καθενὸς
διὰ νὰ παρακαλοῦσι διὰ τὴν ψυχὴν μου. |

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ παπᾶ Ἰωάννου τοῦ Μπούμπουλη ὅπου εἶ-
ναι εἰς τὸν Ἀγκῶνα⁸⁰ μῖαν εἰκόνα ἢ ὁποία | ἔχει τὴν Παναγία καὶ

¹⁸) Ὁ Ἀλέξανδρος Καγγελάριος ἱατρὸς ἦτο Ἀθηναῖος.

¹⁹) = οἰκόσημον τῆς εὐγενοῦς οἰκογενείας Bon.

⁸⁰) Ἡ Ancona, ἰταλ. λιμὴν τῆς Ἀδριατικῆς, εἶχεν ὀρθόδοξον Ναόν.

τὴν Ἁγίαν Αἰκατερίνα ζωγραφία τοῦ Κυρ Ἀγγέλου νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν ψυ | χήν μου.

Ἀφίνω τοῦ πατέρα⁸¹ τοῦ Σάββα Βλαστεροῦ νὰ τοῦ δώσωσι τέσσερα ἀπὸ τὰ ποκάμι | σά μου καὶ μία ἀπὸ ταῖς βέσταις μου νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Ἀφίνω τὸν ἅγιον | Ὀνούφριον καὶ τὸν ἅγιον Ἰωσήφ τὸν ἐν τῇ Κορήτῃ, ὁποῦ εἶνε καὶ τὰ δύο κονπάνια, νὰ δίδουσι | τὸ ἕνα τοῦ ἀφέντη καὶ διδασκάλου Ἰωάννου Ἀβράμη καὶ τὸ ἄλλο τοῦ ἀφέντη τοῦ πατέρα | Μελετίου Παπαδοπούλου διὰ σημεῖον ἀγάπης νὰ παρακαλοῦσι διὰ τὴν ψυχὴν μου. |

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ πατέρα Ἄνθιμο Πρασινίκο τὸ γιουρδί⁸² μου ἀπὸ σκότο, | καὶ ἂν ζήσω καὶ τὸ κονσομάρω⁸³ καὶ κάμω ἄλλο ἀπὸ τὸ ἴδιο σκότο γῆ ἀπὸ κα | δενέλα, νὰ τὸ δώσωσι αὐτὸ καὶ ἄς τὸ ἀτζε-τάρη διὰ σημεῖον ἀγάπης νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν | ψυχὴν μου.

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ πατέρα Μπενέτο Μούζαλου ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ μονα | στήρι εἰς τὴν Καριτὰ⁸⁴ μίαν εἰκόνα τοῦ ἀφέντη τὸ Χριστὸ τὸ «Ἴδε ὁ ἄνθρωπος» ζωγρα | φισμένο εἰς τὸ χάρκωμα μὲ κνιζόλα μαύρη διὸ νὰ τὸ βάλῃ εἰς τὸ σκαμπέλον του νὰ μὲ | ἐνθυμᾶται εἰς ταῖς προσευχαῖς του.

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ παπᾶ Τζώριζη Κουλουμπῆ υἱοῦ τοῦ | ἀφεντιὸς Δράκου ἀπὸ τὴν Κεφαλλονία ἕνα φελόνι ὁποῦ ἔχω ἀπὸ ὀρμίζι⁸⁵ νεραντζάτο | καὶ ἕνα στιχάρι λινὸ ἐκεῖνο ὁποῦ ἔχει τὰ ξόμπλια εἰς τὴν κάτω μερὰ⁸⁶ καὶ ἕνα πετραχῆλι | ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ ἔχω ντεσκουμπά-νια⁸⁷ μὲ τὰ ὑπομάνικα του καὶ τὴν ζώνη ἀπὸ τζενταλί | νὰ λατάδα⁸⁸ διὰ νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Ἀφίνω τοῦ ἱεροδιάκονου Μι | χαῆλ Σολομών τοῦ Ζακυνθινοῦ τοῦ ζωγράφου τὸ φελόνι μου τὸ πράσινο δαμασκάτο μὲ τὸ | πετραχῆλι του ἀπὸ βελουδο, κίτρινος ὁ κάμπος⁸⁹ καὶ τὰ φιόρα του πράσινα καὶ ἕνα ζευγάρι | ὑπομάνικα ἀπὸ βελουδο μὲ κόκκινα κλαδιὰ διὰ νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν ψυχὴν μου. |

Ἐνα σφαλιστάρι μικρὸ ἔχω μέσα εἰς τὸ σκριτόριό⁹⁰ μου μὲ ἀσῆμι φοδράδο ἀπόξω, στρο | γυλλό, εἶναι ὁ ἅγιος Γεώργιος καὶ ὁ ἅγιος Δημήτριος, τὸ ὁποῖον ἀφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου ἀφέντη | Ἀνδρέα Ἀν-

⁸¹) πατέρα = μοναχοῦ, père.

⁸²) Γιουρδί (τουρκ. λ.) = κοντόσι.

⁸³) = φθείρω, καταστρέφω.

⁸⁴) μονὴ Carità ἐν Βενετίᾳ.

⁸⁵) = μίμησις τῶν μεταξωτῶν ὑφασμάτων τῆς περσικῆς πόλεως Ormus.

⁸⁶) μερὰ = μεριά.

⁸⁷) = ὄχι δηλαδὴ ὅμοια, ἀπαράλλακτα, ἀλλὰ διάφορα.

⁸⁸) τζενταλίνα λατάδα = κυανόχρουν μεταξωτόν.

⁸⁹) ὁ κάμπος = τὸ φόντο (ἀμφότεραι ἰταλικάι λέξεις).

⁹⁰) = γραφεῖον.

δροῦτισο καὶ τὸν παρακαλῶ νὰ τὸ ἀιζετάρη διὰ σημεῖον ἀγάπης καὶ τοῦ δρακομαντάρω | τὸν ἀνεψόν μου νὰ τὸν ἀγαπᾶ.

Ἄλλον ἓνα σφαλιστάρη ἔχω μέσα εἰς τὸ ἴδιο σκριτόριο, | ἀγιορεῖ-
τικο ἐνταγιάδο μὲ ἀσῆμι δεμένο ἀτόρνο τὸ ὁποῖον ἀφίνω τοῦ ἐκλαμ-
προιάτου ἀφέντη | Σπυριδιῶν τοῦ Σάρο⁹¹.

Καὶ τοῦ ἀφέντη Ἀναστασίου Σάρο⁹¹ τοῦ ἀδελφοῦ του ἀφίνω μίαν
εἰκόνα τὴν | Βάπτισι τοῦ ἀφεντῶς τοῦ Χριστοῦ μὲ σοάτζα χρυσομένη
καὶ τοὺς ἀφίνω καὶ τὴν εὐχή μου. |

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ νειτόρε Κωσταντῆ Χριστοφόρο τοῦ πολλά
μου ἠγαπημένου | μίαν εἰκόνα τὴν Γέννησιν τῆς Παναγίας μὲ σοάτζα
ἐνταγιάδα χρυσομένη διὰ σημεῖον ἀγάπης. |

Τέσσερες εἰκόνες ἔχω μὲ σοάτζαις ἀπὸ περὲρ μαῦρο εἶνε οἱ τέσσε-
ρες ὕμνοι τῆς Παναγίας | κονπάνια, ταῖς ὁποῖαις ἀφίνω ταῖς δύο τοῦ
ἀφέντη τοῦ Ἀρνέστο Μαγιώτα⁹² καὶ ταῖς ἄλλαις | δύο τοῦ ἀφέντη τοῦ
Φραντζέσκο Μασγανᾶ⁹³ διὰ σημεῖον ἀγάπης.

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ Τζου | ἀνε τοῦ Κοντολέο⁹⁴ τὸν ἅγιον Παν-
τελεήμονα μὲ σοάτζα χρυσομένη διὰ σημεῖον ἀγάπης. |

Ἀφίνω τῶν τριῶν θυγατέρων τοῦ ἀφέντη τοῦ Μανωλάκη Κακνῆ
τρεῖς εἰκόνες : τὸν ἅγιον Ἰωάννην | τὸν Θεολόγον, τὸν ἅγιον Στυλιανὸν
καὶ τὸν ἅγιον Ἀριτέμιον, κάθε μιᾶς τὴν μίαν καὶ τὸς | ἀφίνω καὶ τὴν
εὐχὴν μου.

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ Πιέρο Πίκολη ὁποῦ στέκει εἰς τὴν Περάγα
| μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας ὁποῦ ἔχω εἰς τὴν Περάγα, ζωγραφισμένη
εἰς τὸ χάρκωμα ἢ ὁποῖα | ἔχει εἰς τὴν κνιζόλαν δύο κολώναις, διὰ ση-
μεῖον ἀγάπης.

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ Τζώριτση τοῦ Ναννάκη, | τοῦ πολλά μου
ἠγαπημένου, τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον ὁποῦ εἶναι μὲ κνι- |
ζόλα ἐνταγιάδα καὶ τὸν ἅγιον Δανιὴλ τὸν Στυλίτη διὰ σημεῖον ἀγάπης
καὶ τοῦ δίδω καὶ τὴν εὐχὴ μου. |

Ἀφίνω τζῆ κερά Κατερίνας Καλαφάτη τζῆ Μιταροπούλας νὰ τῆς
δίδουσι κάθε χρόνο δύο | δουκάτα εἰς ὄλην τῆς τὴν ζωὴν καὶ ὕστερα
ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς νὰ μένουσι εἰς τὴν κληρονομίαν μου. |

Ἀφίνω τοῦ Τζώριτση Μέζερη τοῦ φιλιότζου μου νὰ τοῦ δίδουσι
κάθε χρόνο ἀπὸ τὴν ἐντροάδα τῆς | Περάγας ἓνα σακκὶ σιᾶρι ἀπὸ ἀνά-
μισυ σιᾶρο Βενέτικο, εἰς ὄλην του τὴν ζωὴν καὶ ὕστερα ἀπὸ | τὴν ζωὴν

⁹¹) Οἱ Σάροι αὐτοὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ τοῦ τυπογράφου Νικολάου Σάρου.

⁹²) Ὁ Μαγιώτας Ἐρνέστος ἦτο γραμματεὺς τῆς Ἑλλην. Κοινότητος.

⁹³) Ὁ Μασγανᾶς ἐχηρημάτισεν φύλαξ τῆς Ἐκκλησίας.

⁹⁴) Ἡ οἰκογένεια Κοντολέων ἦτο ἐκ Ναυπλίου.

καὶ τῶν δύο γὰ μένη εἰς τὴν κληρονομίαν μου καὶ γὰ μὴ μποροῦσι διὰ
καμμίαν αἰτίαν | γὰ τὸ ὀμπλιγάρουν γῆ γὰ τὸ Ἰνπενιάρουσι⁹⁵, μόνο γὰ
τὸ σκοδέρονουσι γὰ τὸ τρωσι διὰ γὰ μὲ | μακαρίζουσι καὶ ἄν ποιὲ τὸ
ὀμπλιγάρουσι γὰ εἶνε προίβοι⁹⁶ εὐθύς.

Ἄφίνω τοῦ Μικέλη | Μέξερη ἀδελφοῦ τοῦ ἄνωθε Τζώριζη γὰ τοῦ
δίδουσι κάθε χρόνο ἀπὸ τὴν ἐνιράδα τῆς Περάγας | ἕνα σακκὶ σιάρτ⁹⁷
ἀπὸ ἀνάμισυ σιάρτο Βενέτικο καὶ μία βαρέλα κρασί γὰ τὸ μοιράζουσι
| μὲ τὴ μάνναν του εἰς ὅλην τὸς τὴν ζωὴν, γὰ παρακαλοῦσι διὰ τὴν
ψυχὴν μου, καὶ ὕστερα | ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ Μικέλη καὶ τῆς μάννας
του γὰ τὸ δίδουσι τῆς Ἄννα Μαρίας θυγατέρας | τοῦ αὐτοῦ Μικέλη
καὶ αὐτῆς εἰς ὅλην τῆς τὴν ζωὴν καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς γὰ μέ-
| νουσι εἰς τὴν κληρονομίαν μου. Ἀκόμη ἄφίνω τοῦ αὐτοῦ Μικέλη
μίαν εἰκόνα ὀποῦ | ἔχω μεγάλη μὲ διαφόρους ἁγίους μὲ κνιζόλα ἀντί-
γα μὲ κολώναις καὶ πόμολα. |

Ἀκόμη θέλω εἰς καιρὸν παντριγιᾶς τῆς ἄνωθε Ἄννα Μαρίας θυ-
γατέρας τοῦ Μικέλη | γὰ ξοδιάζουσι οἱ ἀφένταις οἱ κομισάριοί μου γὰ
τῆς κάμουσι ἕνα στρωῶμα φορνίδο | ἀπὸ ὅ,τι τοῦ χρειάζεται, καθὼς τὸς
θέλει φανῆ ἀρμόδιον διὰ γὰ παρακαλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου. |

Ἄφίνω τοῦ κοπελιοῦ ὅπου θέλει εὐρεθῆ εἰς τὴν δούλεψίν μου εἰς
τὸν καιρὸν τοῦ θανάτου μου γὰ τὸν | ιτύσουσι καὶ γὰ τοῦ κάμουσι καὶ
τὴν μίζαν⁹⁷ του καὶ γὰ πληρώσουσι καὶ τὸ ναῦλόν του γὰ τὸν πέψουσι
εἰς | τὴν παιρίδαν του καὶ γὰ τοῦ δώσωσι καὶ δώδεκα δουκάτα γὰ τὰ
βασιᾶ εἰς τὸ σπίτι τὸς καὶ γὰ τοῦ | δώσωσι καὶ ἔξι ἀπὸ τὰ ποκάμισά
μου τὰ καλύτερα καὶ ὅ,τι ἄλλο θέλει φανῆ τῶν ἀφεντιῶν τῶν | κομισά-
ριων μου ἀπὸ τὰ ῥοῦχα μου. Καὶ ἀνισὼς καὶ γένη ἱερέας γὰ τοῦ δί-
δουσι κάθε χρόνο δου | κάτα δύο εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν διὰ γὰ παρα-
καλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου καὶ γὰ τοῦ δώσωσι καὶ ἕνα ἄν | θολόγι οἰ-
ποῦ ἔχω εἰς τὴν Περάγα καὶ ἕνα εὐχολόγι καὶ ἕνα ῥωλόγι καὶ ἕνα ψαλ-
τῆρι καὶ ἕνα συναξαρισιή. |

Ἄφίνω τζῆ Ἐλενίτσας τζῆ φιλιότζας μου ἀδελφῆς τοῦ Μικέλη ἕνα
σιρωμάτζο ἀπὸ ἐκεῖνα ὀποῦ ἔχω | εἰς τὸ στρωῶμα μου καὶ ἕνα παγια-
ρίτζο⁹⁸, μία προσκεφαλάδα, δύο προσκεφαλάδια, μία φελιζάδα⁹⁹, |
ἕνα πάπλωμα καὶ ἕνα ζευγάρι σεντόνια διὰ γὰ παρακαλῆ διὰ τὴν ψυ-
χὴν μου.

Ἄφίνω ιζὶ Κατε | ρίνας Μιάνη θυγατέρα τζῆ Πάσκας ὅπου στέκει

⁹⁵) = ὑποχρεώνω, ἐνεχυριάζω. ⁹⁶) = ἐστερημένοι.

⁹⁷) μίζα ἦτο ἡ προμήθεια τῶν ἀναγκαίων τροφίμων τοῦλάχιστον 20 ἡμερῶν
διὰ τοὺς ἐπιβιβαζομένους καραβιῶν. ⁹⁸) = στρωῶμα ἀπὸ ἄχυρο.

⁹⁹) φιλτσάδα = εἶδος παπλώματος.

εἰς τὸ μειζάδο ¹⁰⁰ μου τὰ ἄλλα δύο στρωμάτσα | ὅπου ἔχω εἰς τὸ στρω-
μα μου, τὸ παγιαρίτζο καὶ τὰ στρίποδα τὰ χρουσωμένα μὲ ταῖς ταύλαις
τους, | μία προσκεφαλάδα, δύο προσκεφαλάδια, μιὰ φιλιζάδα, ἓνα πά-
πλωμα καὶ ἓνα ζευγάρι σετιόνια | ἀπὸ τὰ καλύτερα ὅπου ἔχω καὶ εἰς
καιρὸν πανδρειᾶς τῆς γὰ τῆς δώσουσι διὰ μίαν φορὰν δουκάτα εἴκοσι
| διὰ γὰ παρακαλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Ἐκ τὸν Μαρίο Καλεγάρο τὸν ἀφειτουάλε ¹⁰¹ μου ἔχω γὰ λάβω |
ἀπὸ τὸ νοῖκι τοῦ σταργιοῦ ὅπου μοῦ πληρώνει καὶ ἀπὸ τορνέσα ¹⁰²
ὅπου τοῦ ἐδάνεισα καὶ διὰ ταῖς ἀεληαῖς ¹⁰³ ὅπου τοῦ ἐγόρασα καθὼς
φαίνεται εἰς τὸ λιμπρέτο μου ὅπου γράφω τὰ ὅσα μοῦ | δίδει καὶ τὰ
ὅσα μοῦ χρωσιεῖ καὶ εἶναι καὶ εἰς τὸ λιμπρέτο τὸ ἐδικὸν του ὅπου τοῦ
κάνω ταῖς | ῥετζεπούταις καὶ θέλω γὰ τοῦ κάτουσι τὸν κόντιον του καὶ
ἀπὸ τὸ χρέος ὅπου χρωσιεῖ | γὰ τοῦ χαρίσουσι τὰ ἕμισά διὰ γὰ παρα-
καλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου καὶ τὰ ἄλλα ἕμισά γὰ σκο | δέρουσι διὰ γὰ
πλερώσουσι τὰ ἄλλα μου λεγάτα. Καὶ ἀνισῶς καὶ αὐτὸς δὲν εἶναι ζων-
τανός, | τὸ ἴδιο γὰ κάνουνσι εἰς τὰ παιδιὰ του χαρίζοντάς τος τὸ ἕμιον
χρέος.

Ἐκ τῆς Γιουσίνας | γυναικὸς τοῦ αὐτοῦ Μαρίο δουκάτα πέντε
διὰ μία φορὰ διὰ γὰ παρακαλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Ἐκ τῆς Μαρίας γυναικὸς τοῦ Τζανέλα Γιρότιο δουκάτα πέντε
διὰ μία φορὰ διὰ γὰ παρα | καλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Ἐκ τῆς Λάουρας Γιρότιο θυγατέρας τοῦ ποτὲ Στέφανο ὅπου |
μοῦ ἐσιάθηκε ἀφειτουάλες δουκάτα πέντε διὰ μία φορὰ γὰ παρακαλῆ
διὰ τὴν ψυχὴν μου. |

Ἐκ τῆς κερὰ Ἐλενέτας Προκαϊζιάντε τῆς ἀξαδέλφης μου δου-
κάτα τέσσερα κάθε | χρόνο εἰς ὅλην τῆς τὴν ζωὴν καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν
ζωὴν τῆς γὰ μένουσι εἰς τὴν κληρονομίαν μου. |

Ἐκ τῆς κερὰ Μπενιάς Φριέλο ¹⁰⁴ δουκάτα τέσσερα κάθε χρόνο
εἰς ὅλην τῆς τὴν ζωὴν | καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς γὰ τὰ δίδουσι
τοῦ ἀφέντη τοῦ Νικολάκη Φριέλο τοῦ ἀδελφοῦ τῆς | εἰς ὅλην του τὴν
ζωὴν καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ζωὴν του γὰ μείνουσι εἰς τὴν κληρονομίαν
μου.

Ἐκ τῆς ἀφέντη τοῦ Θεοδόση Φριέλο μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας

¹⁰⁰) μειζάδο = ammezzato, εἶναι τὸ μεσαῖον χαμηλὸν δωμάτιον, ἐξ οὗ καὶ
τὸ Γιαννιώτικο : μαντζάτο. ¹⁰¹) = ἐνοικιστής

¹⁰²) Τορνέσι, ἦτο μικροσκοπικὸν χάλκινον νόμισμα ἐν Κρήτῃ. Τέσσαρα ἐξ αὐ-
τῶν ἤξιζον ἓνα σολδί. Ἐδῶ ὅμως εἶναι ὑπὸ τὴν ἔννοιαν χρήματα, λεπτά.

¹⁰³) ἀεληαῖς (κρητικὴ ἰδιωματικὴ λέξις) = ἀγελίδες.

¹⁰⁴) Φριέλο. Τῆς κρητικῆς ταύτης οἰκογενείας ἦτο καὶ ἡ μητρὶα τοῦ Γρη-
γορίου Μαρκᾶ ὀνόματι Πηγῆ.

ὁποῦ εἶναι | μὲ τὴν κνηζόλα ἀπὸ περὲρ μαῦρο καὶ μὲ φρογιάμε¹⁰⁵ ἐν-
ταγιαδά χρυσομένα | διὰ σημεῖον ἀγάπης.

Ἄφίνω τοῦ κονπάρο μου τοῦ ἀφέντη τοῦ Τζουάνε Παππᾶ δύο | εἰ-
κόνες, τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον μὲ κνηζόλα ἐνταγιαδά χρυ-
σομένη | καὶ τὸν ἀφέντη τὸ Χριστὸ εἰς τὸ ποτήριον μὲ σοάτζα χρυσο-
μένη διὰ νὰ τὰ δώσῃ τῶν δύο του παιδιῶν τῶν | φιλιότζων μου καὶ
τὸς ἀφίνω καὶ τὴν εὐχὴν μου. Καὶ ἂν κανένα | ἀπὸ τὰ αὐτὰ φιλιότζα
γίνῃ ἱερέας ὁποῦ τὸ ἔχει γνώμη ὁ πατέρας τος, νὰ τοῦ | δίδουσι ἀπὸ
τὸ ρεζίδουό¹⁰⁶ μου τέσσερα δουκάτα κάθε χρόνο εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν
διὰ νὰ | παρακαλῇ διὰ τὴν ψυχὴν μου καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ζωὴν του
νὰ μένουσιν εἰς τὴν κληρονομίαν μου. |

Δώδεκα εἰκόνας ἔχω, ταῖς δώδεκα ἑορταῖς, μὲ σοάτζαις μαύραις,
κον | πάνιαις, ἀπὸ ταῖς ὁποῖαις τὴν μίαν ἀφίνω, τὴν Ὑπαπαντὴν, τῆς
ἀνεψᾶς μου | καὶ ταῖς ἄλλαις ἕνδεκα θέλω νὰ ταῖς δώσουσι οἱ ἀφέν-
ταις οἱ κομεσάριοί μου εἰς | ἕνδεκα ἱερεῖς ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ θέλουσι
εὐρεθῆ εἰς τὸν ἐνταφιασμόν μου, ἀρχι | νῶντας ἀπὸ τοὺς ἑφημερίους,
προεφημερίους, ψάλτη, ἱεροδιακόνους τοῦ ἀρχιερέως | καὶ ταῖς ἄλλαις
τῶν ξένων ἱερέων ὁποῦ θέλουσι λάχει διὰ νὰ μὲ μακαρίσουσι. |

Ἄφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ ἀμπάτε Μελέτιου Ρόζα δύο εἰκόνας οἱ
ὁποῖαις εἶναι εἰς | φόρμα σφαλιστηρίου, μὰ ξεχωρισταῖς, καὶ εἶναι εἰς
τὴν μίαν ὁ ἅγιος Σπυρίδων καὶ εἰς τὴν | ἄλλην ὁ ἅγιος Μύρων ὁ Κρή-
της διὰ σημεῖον ἀγάπης.

Ἄφίνω τοῦ κονπάρο μου | τοῦ καπιτὰν Τζώριτζη Βαρούχα διὰ ση-
μεῖον ἀγάπης μίαν εἰκόνα τὸν ἅγιον Γεώργιον | ἀπὸ τοὺς δύο ὁποῦ
ἔχω εἰς τὴν Περάγα τὸ μεγαλύτερο.

Ἄφίνω τῆς ἠγαπημένης μου ἀνεψᾶς | τῆς Μητροδώρας θυγατέρας
τοῦ ποτέ μου ἀδελφοῦ Ἰωάννου Ἀορέλιου νὰ τῆς δίδουσι κάθε χρόνο
δουκάτα δέκα καὶ ἓνα σακκὶ ἀλεῦρι ἀπὸ ἀνάμισυ σιᾶρο καὶ μιὰ | βα-
ρέλα κρασὶ εἰς ὅλην τῆς τὴν ζωὴν διὰ νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν ψυχὴν μου.
Καὶ ὕστερα | ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς τὰ αὐτὰ δέκα δουκάτα νὰ τὰ δίδουσι
τῆς ἀνηψᾶς τῆς τῆς Εὐπραξίας | ὅπου τὴν ἔχει εἰς τὴν συντροφίαν τῆς,
εἰς ὅλην τῆς τὴν ζωὴν διὰ νὰ παρακαλῇ καὶ αὐτὴ διὰ | τὴν ψυχὴν μου,
σιέκοντας περὸ πάντα εἰς τὴν ὑποταγὴ τῆς θείας τῆς, ἀλλέως νὰ εἶναι
πρίβα. |

Ἀκόμη ἀφίνω τῆς αὐτῆς μου ἀνεψᾶς τῆς Μητροδώρας τέσσεραις
εἰκόνας, τὴν Ὑπα | παντὴ τοῦ Σωτῆρος, τοὺς Ἁγίους Τεσσαράκοντα,
τὸ μαρτύριον τῶν Ἁγίων Δέκα | τῶν ἐν Κρήτῃ καὶ τὸν ἅγιον Γρηγό-
ριον τὸν θεολόγον, ταῖς ὁποῖαις ὅταν εἶναι οἱ ἑ | ορταῖς τος νὰ ταῖς

¹⁰⁵) = σύμπλεγμα φύλλων.

¹⁰⁶) = ὑπόλοιπον περιουσίας.

δίδη τοῦ ἐκκλησιάρχη νὰ ταῖς βάνη εἰς τὴ μέση, ἐπειδὴ καὶ νὰ μὴν | ἔχουσι ἄλλαις καὶ μὲ ταύταις ἔσερβίροντιαν πάντα. Ἐκὼμῃ τῆς ἀφίνω δώδεκα μῆ | ναῖα ἀπὸ τὰ εἰκοσιτέσσερα ἀποῦ ἔχω νὰ τῆς δώσουσι τὰ καλύτερα καὶ ἓνα ψαλιῆρι ἀπὸ | τὰ μεγάλα ὅπου ἔχω Μίκου Ἀποσιόλου¹⁰⁷. Μίαν παρακλητικὴν, ἓνα πεντηκοστήρι, | ἓνα Τυπικόν, ἓνα Συναξαριστὴ καὶ ὅσα ἄλλα λίμπρα μου εὐρίσκονται νὰ | ἔχω ἀπὸ βίους ἀγίων εἰς ἀπλῆν γλῶσσαν καὶ τῆς ἀφίνω καὶ τὴν εὐχὴν μου. | Ταῖς αὐταῖς εἰκόναῖς καὶ ὅλα τὰ λίμπρα ὅπου ἀφίνω τῆς ἀνεψῆς μου θέλω καὶ ὕ | στερα ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς νὰ τὰ βάνουσι εἰς τὸ ὄραιόριον¹⁰⁸ τος νὰ διαβάζουσι οἱ κερὰ | καλογράδαις νὰ παρακαλοῦσι διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Ἀφίνω τῆς Μαργέτας Φριέλο | ὅπου εὐρίσκεται τόσους χρόνους εἰς τὸ σπίτι μου, διὰ τὴν πολλὴν δούλεψην ὅπου ἔκαμεν | εἰς τοῦ λόγου μου νὰ τῆς δίδουσι κάθε χρόνο δουκάτα εἴκοσι καὶ δύο βαρέλαις κρασοῖ | εἰς ὅλην τῆς τὴν ζωὴν. Ἐκὼμῃ θέλω ὅτι τὰ τρία σιῆρα τὸ σιῆρι ὅπου μου ἄφισε χρέος ἢ | κερὰ ἢ μητρουγιά μου νὰ τῆς δίδω ἀπὸ τὴν ἐντροάδα τῆς Περάγας, καθὼς εἰς τὸ τεσταμέντο τῆς | φαίνεται, νὰ τῆς τὸ κάνουνσι ἀλεῦρι κάθε χρόνο νὰ τῆς τὸ δίδουσι καθὼς καὶ ἐγὼ τῆς τὸ ἔδιδα κάθε | χρόνο ἕως τὴν σήμερον καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς, νὰ μένουσι ὅλα εἰς τὴν κληρονομίαν μου. |

Διὰ τὰ δώδεκα δουκάτα ὅπου σκοδέρονω ἀπὸ τὸ Μαγιστράτο ντέλεμπιάβαι¹⁰⁹ ἔχω μία νότα | εἰς τὸ λίμπρο μου καὶ θέλω νὰ κάνουνσι καθὼς εἰς αὐτὸ γράφω.

Κληρονόμον μου εἰς τὰ¹¹⁰ ἔχω καὶ εἰς τὰ¹¹¹ ἀσπειάρω ἐδῶ καὶ εἰς κάθε ἄλλον τόπον ὅπου νὰ μου ἀγγίξῃ, θέλω καὶ ἀφίνω | τὸν ἀνηψόν μου τὸν πανιερώτατον Μητροπολίτην Ἱεραπόλεως Μάξιμον τὸν Μορᾶ υἱὸν τοῦ ποιέ μου ἀδελφοῦ Ἰωάννου Ἀουρέλιου τοῦ ὁποίου ῥακομαντάρω τὴν ψυχὴν μου | καὶ τὴν ἀδελφὴν του νὰ τῆς βοηθᾶ καὶ τοῦ δίδω τὴν εὐχὴ μου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας. |

Ἐμένα μου εὐρίσκονται νὰ ἔχω ἔξω ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου ἄνωθε ἐδι-σπονέρεσα, Καβι | τάλε εἰς τὴν τζέκα δύο χιλιάδαις δουκάτα καθὼς εἰς τὸ λίμπρο μου ξεκαθαρίζω πρὸς | τρία εἰς τὰ ἑκατὸ καὶ σκοδέρονω τὸ χρόνο δουκάτα ἐξῆντα καὶ εἰς τὸ Ντάτσιο¹¹² τοῦ | κρασιοῦ δουκάτα διακόσα πρὸς τέσσερα εἰς τὰ ἑκατὸ καὶ εἶναι ὅλα εἰς τὸ ὄνομά μου καὶ

¹⁰⁷) Ἀπόστολος Μίχος ἦτο λόγιος ἱερωμένος ἐκ Παραμυθιάς.

¹⁰⁸) = τόπος προσευχῆς. ¹⁰⁹) = ἦτο τὸ Γραφεῖον τῶν τροφίμων.

¹¹⁰) τὰ ἔχω=ἐκεῖνα ποὺ ἔχω. ¹¹¹) τὰ ἀσπειάρω=ἐκεῖνα ποὺ μοῦ ἀνήκουν.

¹¹²) = τὸ Γραφεῖον ἐπὶ τοῦ φόρου τοῦ κρασιοῦ.

θέλω | ὅτι πάντα νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὴν Τζέκα¹¹³ γῆ εἰς τὰ ἄλλα δε-
πόζιτα τοῦ Πρίνιζιπε, μὲ κον | τειζιὸν¹¹⁴ ὅτι ποτὲ τινὰς νὰ μὴ μπορῆ
νὰ τὰ διασπορέη, μὰ νὰ σιέκη τὸ καπιτάλε εἰς παν | τοτεινὸ καὶ μόνο
τὸ Πρό νὰ σκοδέρονται οἱ ἀφένταις οἱ Κομμεισάριοί μου νὰ πληρώ-
νουναι | τὰ λεγάτια¹¹⁵ μου ὅπου εἰς τὸ παρόν μου τεισιαμένιο ἀφίνω καὶ
τὰ ἐπίλοιπα νὰ πέμπουναι τοῦ | ἄνωθέ μου ἀνηφοῦ. Καὶ ἀνισῶς καὶ ὁ
πρίνιζιπεσ θελήσῃ καμμιὰ φορὰ νὰ πλερώσῃ | τὸ καβηδάλε, θέλω καὶ
νὰ μὴν ἠμποροῦσι νὰ τὰ σηκώσουναι ἀπὸ τὰ ντεπόζιτα τοῦ πρίν | τζι-
πε, παρὰ νὰ εὐροῦσι ἄλλο ντεπόζιτο σιγοῦρο νὰ τὰ Ἰνβεσιίρουναι¹¹⁶ ὅπου
νὰ μὴν | εἶναι περίκολο¹¹⁷ νὰ χαθοῦσι καὶ νὰ τὰ ιζιράρουναι πάντα εἰς
τὸ ὄνομά μου μὲ ταῖς | ἴδιαις κονδιζιόναις ὡς ἄνωθε καὶ τὸ μπουλέ-
τι¹¹⁸ ὅπου σηκώνουναι τὸ πρό νὰ λέγῃ πάντα | *D. Gregorio Mará.*

Ἄκομη μοῦ εὐρίσκεται νὰ ἔχω εἰς τὸ χωρίον λεγόμενος τῆς | Πε-
ράγας, τρετιόριον τῆς Πάντουβας κάνπους¹²⁰ δεκατριῖς ἡμισυ καὶ τα-
βέλλαις εἰνὰ μὲ φά | μπρικαις¹²¹ καὶ ἄλλα, καθὼς εἰς τὸ λίμπρο μου
ξεκαθαρίζω, ταῖς ὁποῖαις φάμπρικαις | ταῖς ἔκαμα ἐγὼ. Καὶ θέλω καὶ
ὁ ἄνωθε ἀνεψὸς καὶ κληρονόμος μὲ ὅλα τὰ μό | μπιλε ὅπου ἔχω ἐκεῖ,
νὰ τοὺς ἔχη καὶ τὰ τοὺς χαρῆ εἰς ὄλην του τὴν ζωὴν καὶ νὰ δίδῃ τὰ
λεγάτια, | τὸ σιτάρι καὶ κρασί ὅπου παραπάνω ἀφίνω κάθε χρόνον διὰ
τὴν ψυχὴν μου καὶ νὰ κρατῆ | καὶ τὰ σπῖτια ἀγομενιάδα¹²² διὰ νὰ μὴν
χαλάσουναι. Μὰ ἀνισῶς καὶ ὁ αὐτός μου ἂ | νεψὸς δὲν ἔχει γνώμην νὰ
γυρίσῃ εἰς τὴν Βενετία καὶ εἶναι ἢ θέλησῇ του νὰ πωληθοῦσι οἱ αὐτοὶ
| κάνποι, θέλω ὅτι νὰ τοὺς πωλήσουναι οἱ ἀφένταις οἱ Κομμεισάριοί
μου μὲ τὸ πλεὰ ἄβα | νιτάγκιο¹²³ ὅπου νὰ μπορέσουναι ἐπειδὴ καὶ τὸ
τέλος τοῦ καβειτάλη μου νὰ εἶναι διὰ τοὺς πτω | χοὺς καὶ ὅσον περισ-
σότερο εὐγάλουσι, θέλουναι ἔχει καὶ αὐτοὶ τὸν μισιόν. Καὶ νὰ πουλή-
σουναι | καὶ ὅλα τὰ μόμπιλε ὅπου ἐκεῖ μοῦ εὐρίσκονται νὰ ἔχω, τὰ ὁ-
ποῖα εἶνε ὅλα γραμμένα | εἰς τὸ λίμπρο μου. Καὶ τοὺς ἀβεριίρω πῶς
τοὺς αὐτοὺς κάνπους τοὺς εὐρηκα ἔρημους καὶ τοὺς | ἀγομενιάρησα μὲ
πολλαῖς πιαντάδαις¹²⁴ ἀπὸ κλίματα καὶ δένδρα καὶ ταῖς φάμπρικαις |
ὄλαις ταῖς ἔκαμα ἐγὼ καὶ δὲν τυχαίνει νὰ στοχάσουναι πόσο μᾶς κοστί-
ζουσι γῆ πόσο τοὺς | νοικιάζω διατὶ μποροῦσι εἰς τὸ νοῖκι νὰ τοὺς
κρεσέροναι¹²⁵, μὰ νὰ τοὺς σιμάρουναι πόσο ἔξίζουσι. | Ἐμένα εἰς τὸν

¹¹³) = Δημόσιον θησαυροφυλάκιον. ¹¹⁴) = ὄρος.

¹¹⁵) = κληροδοτήματα. ¹¹⁶) = ἐπενδύω. ¹¹⁷) = κίνδυνος.

¹¹⁸) = ἡ ἀπόδειξις καταθέσεως. ¹¹⁹) = D Don

¹²⁰) Ὁ κάμπος τῆς Πάδοβας = μέτρο τετραγωνικὰ 3862. Ἡ τάβλα ὑποδι-
αίρεσις τοῦ κάμπου = μέτρα τετραγ 4,60 ¹²¹) = κτίρια.

¹²²) ἀγομενιάδα: augmentare (ἀρχ.) aumentare = ἐπαυξάνω.

¹²³) = ὄφελος, κέρδος. ¹²⁴) = φυτεῖαι. ¹²⁵) = αὐξάνω.

καιρόν μου μοῦ τοὺς ἐγυρόεψαι νὰ τοὺς πουλήσω καὶ μοῦ ἐδίδασι καὶ εἰς ταῖς φάμπρικαις | ὄσα ἐξώδιασα καὶ νὰ σιμάρουσι καὶ τοὺς κἀν-
 πους μὰ ἐγὼ δὲν ἠθέλησα νὰ τοὺς πριβαριστῶ. | Λοιπὸν ἄν θελήσῃ ὁ
 ἀνηψός μου νὰ πουληθοῦσι ὄσα εὐγάλουσι νὰ τὰ Ἰνβεσιόρουσι εἰς τὰ
 | Ντεπόζιτα τοῦ Πρίντζιπε καὶ ἀπὸ τὸ πρὸ νὰ δίδουσι τὰ λεγάτια, τὸ
 σιᾶρι καὶ κρασί ὁποῦ παρᾶνω | ἀφίνω καὶ τὸ ῥέσιος νὰ τὰ πέμπουσι
 τοῦ ἀνηψοῦ μου κάθε χρόνο εἰς ὄλην του τὴν ζωὴν ὁποῦ ὁ ἄ | φέντης
 ὁ θεὸς νὰ τοῦ τὴν δώσῃ χρόνους πολλούς. Καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ζωὴν
 τοῦ αὐτοῦ μου ἀνηψοῦ | ἀφίνω διὰ Κομεσαρίους μου εἰς παντοτεινὸ
 τὸν ἀφέντη τὸ Βαρδιάο μὲ τοὺς ἀφένταις | τοὺς Γοβεραδόρους τῆς
 μπάγκας ¹²⁶ τοῦ ἁγ. Γεωργίου τῶν Γραικῶν, ὁποῦ κατὰ καιρὸν θέλου-
 σι εἶσται | ὁμάδι μὲ τὺς ἄνωθὲ μου ἀφένταις Κομεσαρίους τοὺς ὁποίους
 παρακαλῶ νὰ κάμωσι διὰ | τὴν ψυχὴν τος νὰ δεχθοῦσι τὴν αὐτὴ μου
 Κομεσαρία καὶ κατέχουσι καλὰ πῶς καὶ ἐγὼ εἰς ὁ | λην μου τὴν ζωὴν
 δὲν ἔλειψα νὰ δουλέψω τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ γένος μὲ πολὺν πόθον |
 καὶ ἀγάπην. Καὶ τὸ καβειάλε ὁποῦ ἔχω εἰς τὴν Τζέκα καὶ εἰς τὸ Νιά-
 τσιο τοῦ κρασοῦ νὰ τὰ τζι | ράρουσι μὲ τὰ καβειάλε τῆς ἐκκλησίας νὰ
 σκοδέρῃ τὸ Πρὸ ὁ ἀφέντης ὁ Βαρδιάνος | μὰ πάντα τὸ μπουλεῖτὶ νὰ
 σηκώνεται εἰς τὸ ὄνομά μου καθὼς ἄνωθε γράφω. Καὶ τοὺς κάμπους
 | ὁποῦ ἔχω εἰς τὴν Περάγα μὲ ταῖς φάμπρικαις καὶ μὲ τὰ μόμπιλε, ἃ
 δὲ τὰ ἔχουσι που | λημένα εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνηψοῦ μου νὰ τοὺς που-
 λήσουσι καθὼς ἄνωθε γράφω μὲ κάθε ἄβαν | τάγκιο. Καὶ ὄσα εὐγά-
 λουσι νὰ τὰ Ἰνβεσιόρουσι ἐκεῖ ὁποῦ ἔχουσι τὰ ἄλλα κα | βειάλη τῆς ἐκ-
 κλησίας μὰ εἰς τὸ ὄνομά μου, πάλι καὶ εἶναι πουλεμένη τὴν Ἰνβεσιίδα
 | ὁποῦ ἔχουσι καομένη, νὰ τὴν τζιράρουσι μὲ τὰ καβεδάλια τῆς ἐκ-
 κλησίας ὡς ἄνωθεν, | καὶ σκοδέροντας ὄλα τὰ πρὸ νὰ δίδουσι κάθε
 χρόνο ὄλα τὰ λεγάτια ὁποῦ παρᾶνω ἀφίνω. | Ἀκόμη θέλω καὶ κάθε
 χρόνο εἰς παντοτεινὸ νὰ γράφουν εἰς τὸ ῥόδολο ¹²⁷ τῆς ἐκκλησίας ὁποῦ
 συνηθί | ζουσι καὶ γράφουσι τὴν ἁγίαν τεσσαρακοστὴν δουκάτα ἔξι, δί-
 δοντάς τος ὁμπλιγο εἰς ταῖς | τρεῖς λειτουργίαις ὁποῦ λειτουργᾷ ὁ ἀ-
 φέντης ὁ Μητροπολίτης διὰ λόγου μου καθὼς παρᾶνω | γράφω, νὰ ἀ-
 νάφτουσι μία τόριζα ἀπάνω εἰς τὸν τάφον ὁποῦ μὲ θέλουσι ἐνιαφιάσει
 διὰ | νὰ κάη τὸ τρισάγιον ἀπολείτουρα. Καὶ νὰ ἀνάφτουσι καὶ μία
 λαμπάδα εἰς τὴν Πα | ραγία τὴν ὥραν ὁποῦ ὁ ἀφέντης ὁ ἐφημέριος
 μοῦ κάνει τὴν παράκλησι. Ἀκόμη | νὰ δίδουσι τῆς ἐκκλησίας δουκάτα
 τέσσερα κάθε χρόνο διὰ νὰ γίνονται μὲ τὰ ἄλλα τέσσερα | ὁποῦ ἄφησα

¹²⁶) = ἐπιτροπικὴ τράπεζα. Τὸ σημερινὸ μπαγκάρι τῶν ἐκκλησιῶν.

¹²⁷) Ὠνόμαζον τὸ καταστιχον ὅπου ἐνεγράφοντο ἐτησίως αἱ ἔκτακτοι εἰσφο-
 ραὶ τῶν μελῶν, ἰδιοχείρως.

ἀπὸ τὸ καβετάλε ὁποῦ ἔχω εἰς τοὺς Γοβερναδόρους ντέλλα ἐντροάδα, ὅλα
 ὀκτώ, | νὰ τὰ ξοδιάζουσι εἰς τὸ λάδι τοῦ καρτηλιουῦ τῆς Παναγίας διὰ
 νὰ μὴν ἔχη ἡ ἐκκλησία καμμιὰ | ἔξοδο. Καὶ ἀνισῶς καὶ δὲν δεχθοῦσι
 τὴν Παναγία μου εἰς τὴν ἐκκλησία μας, εἰς ὁποίαν | ἐκκλησία τὴν δε-
 χθοῦσι, νὰ δίδουσι καὶ τὰ αὐτὰ δουκάτα τέσσερα. Διὰ τὰ δύο δουκάτα
 | ὁποῦ παράνω ἀφίνω νὰ δίδῃ ὁ κληρονόμος μου τοῦ ἀφεντὸς τοῦ
 Μητροπολίτου τοῦ ἁγίου | Σάββα καὶ τῶν Ψυχῶν, θέλω καὶ τὸν καιρὸν
 ὁποῦ σκοδέρνει ὁ ἀφέντης ὁ βαρδιάνος νὰ τοῦ δίδῃ | ἄλλα δύο εἰς κάθε
 λειτουργία τὰ δύο δουκάτα διὰ νὰ κἀνῃ τὸ τρισάγιον εἰς παντοτεινὸ κα-
 θῶς | ἄνωθε γράφω. Ἀκόμη νὰ δίδουσι τῶν ἀφεντιῶν τῶν ἐφημερίων
 δουκάτα ἑπτὰ διὰ νὰ γί | νωνται μὲ τὰ ὀκτώ ὁποῦ τὸς ἄφισα ἄνωθε,
 δουκάτα δέκα πέντε διὰ νὰ κἀνουσι μὲ καλύτερη | προθυμία τὸ χρέος
 των καὶ νὰ γράφουσι καὶ τὰ ὀνόματα τῶν δύο μου ἀνεψῶν, τὸν καιρὸν
 | ἐκεῖνον, ἐκεῖ ὁποῦ ἔχουσι τὰ ἄλλα ὀνόματα τῶν ἀπεθαμένων νὰ τὰ
 μνημογεύουσι, | Μαξίμου ἀρχιερέως καὶ Μητροδώρας μοναχῆς. Καὶ ἦ-
 στερα ἀπὸ τὸ σπερνὸ τοῦ ἁγίου | Σάββα νὰ κἀνουσι καὶ οἱ τρεῖς ἐφημέ-
 ριοι ἕνα μνημόσυνο ἀπάνω εἰς τὸν τάφον μου κάθε | χρόνο μὲ ὅλα τὰ
 ὀνόματα τῶν ἀπεθαμένων μου. Ἀκόμη νὰ δίδωσι τοῦ ἐκκλησιάρχῃ | κά-
 θε χρόνο ἄλλο ἕμισὸ δουκάτο διὰ νὰ γίνεται μὲ τὸ ἄλλο ἕμισὸ ὅπου πα-
 ράνω τοῦ ἀφίνω, | ἕνα δουκάτο διὰ νὰ ἀνάφῃ τὸ καρτηλι τῆς Παναγίας
 μὲ καλύτερον πόθον καὶ νὰ | ἀνάφῃ καὶ τὴν τόριζα καὶ τὴν λαμπάδα τῆς
 Παναγίας καθῶς παράνω γράφω, καὶ δὲν κἀνοντας, | νὰ εἶναι πρίβος.

Ἀκόμη νὰ δίδουσι τῶν κερὰ Καλογράδων τοῦ μονασιηρίου μας
 τῶν Γραικῶν, | τὸν καιρὸν ὁποῦ σκοδέρνει ὁ ἀφέντης ὁ Βαρδιάνος κά-
 θε χρόνο εἰς παντοτεινὸ δουκάτα | εἴκοσι δύο διὰ νὰ γίνωνται μὲ τὰ
 παράνω ὁποῦ τοὺς ἄφῃσα, ὅλα δουκάτα τριάντα διὰ νὰ κά | νουσι ἄλλη
 μία παράκληση τῆς Παναγίας κάθε Παρασκευὴ νὰ παρακαλοῦσι διὰ
 τὴν | ψυχὴν μου καὶ διὰ τοὺς ἀποθαμένους μου.

Ἀκόμη θέλω νὰ δίδῃ ὁ ἀφέντης ὁ βαρδιάνος | κάθε χρόνο εἰς παν-
 τοτεινὸ δουκάτα τέσσερα τοῦ ἀφέντη τοῦ ἡγουμένου τῆς ἁγίας Παρα-
 σκευῆς | εἰς τὴν Δέξενα διὰ νὰ θυμᾶται νὰ κἀνῃ τὸ τρισάγιον καὶ νὰ
 πέρῃ τὴν μερίδα εἰς τὴν ἁγίαν Πρόθεσιν, | κάθε ὁποῦ λειτουργήσῃ
 μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ἀπεθαμένων μου. Ἀκόμη νὰ δίδῃ τοῦ ἐφημερίου
 | τοῦ ἁγίου Νικολάου εἰς τὴν Πόλα δουκάτα τέσσερα, κάθε χρόνο εἰς
 παντοτεινὸ διὰ νὰ κἀνῃ | καὶ αὐτὸς τὸ τρισάγιον καὶ μερίδα κάθε ὁποῦ
 λειτουργήσῃ μὲ τὰ ἄνωθε ὀνόματα τῶν ἀπεθαμέ | νων μου.

Ἀκόμη νὰ δίδουσι τοῦ ἐφημερίου τῆς Τριμάριτος εἰς τοὺς Κορ-
 φούς δουκάτα τέ | σσερα κάθε χρόνο, εἰς παντοτεινὸ διὰ νὰ κἀνῃ καὶ
 αὐτὸς τὸ τρισάγιον καὶ μερίδα κάθε | ὁποῦ λειτουργήσῃ μὲ τὰ ἄνωθε
 ὀνόματα τῶν ἀπεθαμένων μου.

Ἐκτίμη νὰ δίδουσι τοῦ | ἐφημερίου τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Δημητρίου εἰς τὴν Ζάκυνθον ὅπου τῶρα τὴν ἐφημε | ρεύγει ὁ ἀφέντης ὁ παπᾶ Κόλας δουκάτα τέσσερα κάθε χρόνο εἰς παντοτεινὸ διὰ νὰ | κἀνη καὶ αὐτὸς τὸ Τρισάγιον καὶ μερίδα κάθε ὅπου λειτουργοῦσι μὲ τὰ ἄνωθε ὀνόματα | τῶν ἀπεθαμένων μου. Καὶ ἀφίνω διὰ χρέος εἰς τὴν ψυχὴν τῶν αὐτῶν ἐφημερίων | τῶν ἄνωθε τεσσάρων ἐκκλησιῶν νὰ γράψουσι τὴν αὐτὴν ὀμπλιγατζιὸν μὲ τὰ ἄνωθε ὀνό | ματα τῶν ἀπεθαμένων μου εἰς τὴν ἅγιαν Πρόθεσι εἰς μίαν καρτέλλα ξέχωρα κολ | λημένη εἰς μίαν τάβλα νὰ τὴν κρεμάσουσι εἰς τὴν ἅγιαν Πρόθεσι διὰ νὰ στέκη πάντα νὰ | ἔχουσι ἐνθύμησι καθένας ἀπὸ τοὺς ἐφημερίους εἰς κάθε καιρὸν νὰ σκοδέρῃ τὸ λεγάτο του | καὶ νὰ κἀνη καὶ τὸ χρέος του γράφοντας τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὅπου ἔχουσι νὰ σκοδέρουνουσι τὰ | τέσσερα δουκάτα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν δύο μου ἀνηψῶν Μαξίμου ἀρχιερέως καὶ Μητρο | δώρας μοναχῆς.

Ἐκτίμη θέλουσι νὰ δίδουσι τοῦ ἀφέντη τοῦ Ἀρνέστο Μαγιώτα κάθε χρόνο | δουκάτα ἕξι διὰ νὰ κρατῇ τὸ ρεγίστρο ¹²⁸ εἰς τὰ ἄνωθέ μου λεγάτα τὰ ὅσα σκοδέρουνουσι καὶ τὰ | ὅσα δίδουσι διατὶ οἱ λεγατόριοι μου εἶναι ὄξω ἀπὸ τὴ Βενετία καὶ δὲν θέλουσι πέμπει νὰ | τὰ σκοδέρουνουσι εἰς τοὺς καιρούς τος καὶ νὰ τοῦ δώσουσι καὶ ἕνα λίμπρο διὰ νὰ τὰ γράψῃ, τὸν | ὅποῖον παρακαλῶ νὰ κἀνη νὰ τὰ δίδουσι μὲ εὐκολία διὰ νὰ γίνεται τὸ μνημόσυνο μου. Ἐκτίμη τὸν παρακαλῶ ἂν λάχῃ καὶ δὲν ἔχουσι ρεγιστροῦ τὸ παρὸν μου τεστιαμέντο εἰς τὸ λί | μπρο τῆς ἐκκλησίας, νὰ τὸ ρεγιστροῦ διὰ νὰ φρίνεται εἰς κάθε καιρὸν νὰ γίνεται ἡ θέλησή μου | καθὼς πολλὰ ἐπιθυμῶ. Καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ αὐτοῦ Μαγιώτα, νὰ δίδουσι τὰ αὐτὰ ἕξι | δουκάτα τοῦ καδερονέ-
ρη ¹²⁹ τῆς ἐκκλησίας διὰ νὰ κοντινουάρη ¹³⁰ καὶ αὐτὸς τὸ ἴδιον ὄρδι-
νε ¹³¹ μὲ | προθυμίαν.

Ἐκτίμη θέλω νὰ δίδῃ ὁ ἀφέντης ὁ Βαρδιάνος εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Περάγας | ἄλλα δουκάτα τέσσερα διὰ νὰ γίνονται μὲ τὰ ἕξι δουκάτα ὅπου παρᾶνω ἀφίνω ὅλα δουκάτα | δέκα διὰ νὰ ἀνάφτουσι τὸ καντηλι τῆς Παναγίας κάθε σκόλη ἀποσπέρας εἰς τὸν ἑσπερινόν, μὰ ὅλην | τὴν νύκτα καὶ ὅλην τὴν ἡμέρα τῆς σκόλης καὶ ὅσα ἀβαντζάρουσι ¹³² ἀπὸ τὸ λάδι νὰ πέρουνουσι τόσαις | λαμπάδαις διὰ νὰ ταῖς ἀνάφτουσι εἰς τὸ αὐτὸ ἄλτάρε εἰς ταῖς λειτουργίαις.

Ἐκτίμη ἀβαντζά | ρουσι ἀπὸ τὸ πρὸ ὅπου σκοδέρουνουσι πληρώνοντας ὅλα μου τὰ λεγάτα θέλω νὰ τὰ μοιράζουσι κάθε | χρόνο εἰς παντοτεινὸ εἰς τοὺς πτωχοὺς, χρειαζόμενους, τὰ ἕμισά τὴν Χριστοῦ Γέννησιν καὶ

¹²⁸) = κατάστιχον.

¹²⁹) = λογιστής.

¹³⁰) ἕξακολουθῶ.

¹³¹) = τάξις.

¹³²) = περισσεύω.

| τὰ ἄλλα ἐμισὰ τὴν Ἐγίαν Ἀνάστασιν διὰ νὰ παρακαλοῦσι διὰ τὴν
 ψυχὴν μου καὶ διὰ τοὺς ἀπε | θαμένους μου. Θέλω καὶ οἱ ἀφένταις οἱ
 κομισάριοί μου εὐθὺς νὰ πουλήσουσι τὰ ὀλίγα | μόμπιλε καὶ τὸ ἀσῆμι
 ὅπου μοῦ εὐρίσκεται ἔξω ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου ἀφίνω διὰ | λεγάτα. Καὶ
 ἔξω ἀπὸ τὰ ἱερά μου καὶ ἄλλα τὰ ὅποια ἔχω εἰς τὸ λίμπρο μου γραμ-
 | μένα εἰς φύλλα 196 τὰ ὅποια θέλω νὰ τὰ πέψουσι τοῦ ἀνηφοῦ μου
 νὰ τὰ κρατῆ διὰ ἓν | θύμησι νὰ μὲ μακαρίζῃ.

Ἐνισῶς καὶ εἰς τὸν θάνατόν μου εὐρεθῆ νὰ χρωσιῶ κα | νεὸς καὶ
 δὲν φθάσουσι τὰ μόμπιλέ μου νὰ πλερώσουσι ἀπὸ τὰ πρὸ | ὅπου σκο-
 δέρονουσι καὶ ἀπὸ τὴν ἐντροάδα τῆς Περάγας καὶ νὰ μὴν ἄρχινοῦσι νὰ
 πλε | ρώνουσι τὰ λεγάτα παρὰ νὰ σοτισφάρουσι¹⁸³ τὸ χρέος διὰ νὰ μὴ
 δώσῃ κόντιο ἢ ψυχὴ μου δι' αὐτά, | μόνο τὸ λεγάτο τζῆ μαργέτας Φρι-
 ἔλο θέλω νὰ τῆς τὸ δίδουσι πάντα διατι δὲν ἔχει | ἄλλο νὰ γλυτώνῃ,
 παρὰ αὐτό. Καὶ νὰ δίδουσι καὶ τὸ λεγάτο εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Πε- |
 ράγας καὶ εἰς τὸ Περαρόλο διὰ νὰ ἀνάψουσι τὰ καντήλια τῆς Πανα-
 γίας διὰ βοήθειαν | τῆς ψυχῆς μου. Ἐκαθαρίζω πῶς εἰς τὸν καιρὸν
 τῆς ζωῆς μου ἐδούλεψα πολλοὺς | φίλους ἀπὸ διαφόρους τόπους, οἱ
 ὅποιοι μοῦ ἐγράψασι καὶ ἐσκοδέριζα τορνέσα | καὶ τὰ ἔδιδα ἐκεῖ ὅπου
 μοῦ ἐγράψασι καὶ ἀλλουνῶν τοὺς ξώδιαζα εἰς πρᾶγμα ὅπου | τὸς ἐ-
 χρειάζετον καὶ τὸς τὸ ἔπεμπα. Καὶ ἀπὸ ἐκείνους ὅπου ἐγὼ ἐλάμβανα
 τὰ | τορνέσα τὸς ἔκανα ριζεπούταις¹⁸⁴, μὰ ἐγὼ ἀπὸ διαφόρους δὲν
 ἔλαβα καουτζιόναις¹⁸⁵ | καὶ τραλεάλιτρε¹⁸⁶ ἀπὸ σκολάρους¹⁸⁷ ὅπου μοῦ
 τὰ ἐπέμπασι οἱ γονέοι τος καὶ τὸς τὰ | ἔπεμπα εἰς τὴν Πάντοβα καὶ
 μοῦ ἐγράψασι πῶς τὰ ἐλάβασι, μὰ δὲν ἐφύλαξα | ὄλουνῶν ταῖς γρα-
 φαῖς τος, πάρτε¹⁸⁸ ἀπ' αὐτῶν δὲν λείπουσι νὰ εἶναι ἀνάμεσα εἰς ταῖς
 γρα | φαῖς μου, καὶ βάνω μάρτυρα τὸν ἀφέντη τὸ Θεὸ πῶς δὲν χρω-
 σιῶ κανενὸς ἀπ' αὐτῶν, | ἄνιζι¹⁸⁹, ἔχω νὰ λάβω ἀπὸ διαφόρους κα-
 θὼς θέλουσι δὴ οἱ ἀφένταις οἱ κομεσάριοί μου | εἰς ταῖς νόταις μου
 διὰ νὰ τὰ ῥεκοπεράσουσι¹⁴⁰. Μὲ κάποιους εἰς τὸ παρὸν ἔχω νὰ | κάμω
 κόντιους ὅπου μοῦ γράφουσι ἕως τὴν σήμερον καὶ σκοδέρονω καὶ τὸς
 ξοδιάζω καὶ ἔχω | ξεχωριστὰ λίμπρα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ καθενὸς μὲ
 μπλάβο χαρτί, ἀπόξω καὶ εἰς αὐτὰ | φαίνονται ἂν τοὺς χρωσιῶ γῆ ἂν
 ἔχω νὰ λάβω καὶ νὰ κάμωσι τοὺς κόντιους τοῦ καθενὸς διὰ νὰ | τοὺς
 σαλντάρουσι¹⁴¹.

Ἔχω καὶ ἓνα λίμπρο *de riceverì* καὶ μοῦ ἔχουσι εἰς αὐτὸ διάφο-

¹⁸³) = ἱκανοποιήσουν. ¹⁸⁴) = ἀποδείξεις.

¹⁸⁵) = ἐγγυήσεις, προφυλάξεις. ¹⁸⁶) = μεταξὺ ἄλλων.

¹⁸⁷) = μαθηταί. ¹⁸⁸) = μέρος. ¹⁸⁹) = τούναντιον μάλιστα.

¹⁴⁰) = ἐπανακτήσουν, ἐξασφαλίσουν ¹⁴¹) = ἐξοφλῶ.

ροι | καουτζιόναις καὶ εἰς τὸ ἴδιον ἔχω δεμέναις κάποιαις γραφαῖς
 χρειαζόμεναις | ὅπου μου σερβίρουσι ὀδιὰ καουτζιόναις θέλω καὶ οἱ
 ἀφένταις οἱ κομεσάριοί μου | νὰ πληρώνουσι τὸν ἀφέντη τὸ νοδάρο τὸ
 Βέλανο διὰ νὰ εὐγάλη τοὺς πόντιους¹⁴² τοῦ τε | σταμέντου εἰς τὰ λεγάτα
 ὅπου ἀφίνω νὰ δίδονται παντοτεινὰ καὶ νὰ τοὺς πέψουσι εἰς | τὴν Λέ-
 ζενα, εἰς τὴν Πόλα, εἰς τοὺς Κορφούς, εἰς τὴν Ζάκυνθο, εἰς τὴν Πε-
 ρά | γα καὶ εἰς τὸ Περαρόλο διὰ νὰ ἔχουσι ἐνθύμησι εἰς κάθε καιρὸν
 νὰ γυρεύσουσι | τὰ λεγάτα τος καὶ νὰ κάνουσι καὶ τὸ χρέος τος καὶ εἰς
 κάθε κόπια νὰ γράψη καὶ τὰ ὀνά | ματα τῶν ἀπεθαμένων μου διὰ νὰ
 ξέρουσι νὰ γράψουσι εἰς τὴν ἁγίαν Πρόθεσιν νὰ κάνουσι | τὸ χρέος τος.
 Καὶ νὰ γράψη καὶ τὸ παρόν μου τεσταμέντο εἰς τὸ λίμπρο τῆς ἐκκλη-
 σίας | μας ὅπου ἔχουσι τὰ ἄλλα τεσταμένα. Ἀκόμη νὰ κάμη καὶ μία
 κόπια μὲ γράμ | ματα Ρωμαῖκα εἰς τὸ λεγάτο ὅπου ἀφίνω τῶν κερὰ
 Καλογράδων διὰ νὰ τὸ ἔχουσι | εἰς τὸ ὀρατόριόν τος νὰ θυμοῦνται νὰ
 κάνουσι ταῖς παράκλησαις νὰ παρακαλοῦσι διὰ τὴν | ψυχὴν μου, βά-
 νοντας εἰς τὴν ἴδιαν κόπιαν καὶ τὸ λεγάτο τζὶ ἀνηψᾶς μου. |

Θέλω καὶ εὐθύς οἱ ἀφένταις οἱ κομεσάριοί μου νὰ δώσουσι εἰς τὴν
 ἐκκλησία μας τοῦ ἀφέντη τοῦ | Βαρδιάνο τὸ λίμπρο τῆς Κομεσαρίας
 Καλορμάνο καὶ ὅ,τι ἄλλα χαρτιά εὐρίσκονται εἰς τὸ | σπίτι μου ἤγουν
 σκριτούραις¹⁴³ ἀπὸ λογαριασμὸν τῆς αὐτῆς Κομεσαρίας καὶ νὰ κάνου-
 σι | λογαριασμὸν εἰς τὰ ὅσα ἐσκοδάρισα καὶ εἰς τὰ ὅσα ἐξώδιασα καὶ ὅσα
 ἐνβεστήρισα, | τὰ ὅποια φαίνονται ὅλα εἰς τὸ αὐτὸ λίμπρο μὲ γράμμα-
 τα τοῦ ἀφέντη τοῦ Τζώριτζη τοῦ Νανάκη | ὁ ὅποῖος ἐντραβενίρησε¹⁴⁴
 εἰς ὅλα καὶ τὸς θέλει δώσει ἐνφορμότησια¹⁴⁵ καθαρὰ ἀνίσως καὶ ἐγὼ |
 εἰς τὴν ζωὴν μου δὲν θέλω ἔχω καομένους τοὺς κόντους μου. Μὰ ἔχω
 ἐλπίδα εἰς τὸν | ἀφέντη τὸν Θεὸν νὰ τὰ κομαντάρω προχοῦ ἀποθάνω,
 μὰ ἂν εὐρεθῶ χρεώστης εἰς τί | ποτας νὰ πληρώνουσι, διὰ νὰ μὴν ἔχη
 νὰ δώση κόντον ἢ ψυχὴ μου.

Ἀκόμη νὰ δώσουσι | τῶν ἀφεντιῶν τῶν ἐφημερίων τῆς ἐκκλησίας
 τὸ τεσταμέντο τοῦ ποτὲ ἀφέντη Φλαγγίνη | καὶ τὰ δύο λίμπρα ὅπου ἔχω
 γραμμέναις ταῖς Γράτζιαις¹⁴⁶ ὅπου ἐβγάνουσι κάθε χρόνον, | νὰ τὰ
 κρατοῦσι εἰς φύλαξι οἱ ἐφημέριοι διὰ νὰ γράψουσι κάθε χρόνον ταῖς
 γρά | τζιαις ὅπου ἐβγάνουσι καθὼς ἔκανα καὶ ἐγὼ διὰ νὰ ἔχουσι εἰς
 ἐνθύμησι ἀπὸ χρό | νο εἰς χρόνον πόσαις ἐβγάνουσι διὰ νὰ μὴν γένων-
 ται σφάλματα καθὼς εἰς αὐτὰ | ξεκαθαρίζω.

Θέλω εἰς τὸν καιρὸν ὅπου θέλουσι πουλήσει τὴν ποσειδὸν¹⁴⁷ τῆς

¹⁴²) = τὰ σημεῖα τῆς διαθήκης ὅπου ἀναφέρονται τὰ κληροδοτήματα (legati).

¹⁴³) = γραπτά. ¹⁴⁴) = ἐπενέβη. ¹⁴⁵) = πληροφορία.

¹⁴⁶) = χάριτες, βοηθήματα. ¹⁴⁷) = ἰδιοκτησία.

Περάγας, | ἂν θελήσῃ ἐκεῖνος ὁποῦ θέλει νὰ τὴν ἀγοράσει νὰ ὀμπλη-
 γαριστῇ νὰ δίδῃ τὰς εἴκοσι λίτραις | εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Περάγας
 ὁποῦ ἀφίνω νὰ σκοδέρονουσι ἀπὸ τὸ νοίκι | τοῦ σπιτιοῦ Νο 4 νὰ εἶναι,
 τὸ σπίτι λίμπερο ¹⁴⁹ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀγοραστῆ, ἀλλέως | καὶ δὲν
 θελήσει, τὸ αὐτὸ σπίτι νὰ εἶναι πάντα ὀμπλιγάδο διὰ τὸ αὐτὸ λεγάτο
 διὰ νὰ | γίνονται οἱ λειτουργίαι τῆς Παναγίας καὶ νὰ πέρνουσι καὶ
 τὰς λαμπάδαις καθὼς παρὰνω | γράφω, εἰς δόξαν τῆς Παρθένου καὶ
 βοήθειαν τῆς ψυχῆς μου Ἀμήν. |

1706 Μαΐου 11 εἰς Βενετία

Ἐπιθυμῶντας νὰ ξεκαθαρίσω πὼς ἔχω νὰ λάβω ἀπὸ τὸν ἀφέντη
 Ζήσημο Κολομπῆ | ἀπὸ τὴν Κεφαληνιά καθὼς εἰς τὸ κόντιο του φαίνε-
 ται ὑπογραμμένος ἀπὸ τὸν σιὸρ | Τομάζο τὸν υἱὸν του ἑκατὸ δουκάτα
 Ἰνιζίρκα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα θέλω νὰ δώσῃ | τοῦ Θανάση Σκιαδᾶ ὁποῦ τὴν
 σήμερο εὑρίσκειται εἰς τὴν δούλεψί μου, δουκάτα | εἴκοσι πέντε καὶ τοῦ
 ἀφέντη Παπαιζώριτση Κολομπῆ δουκάτα δέκα διὰ νὰ μοῦ | κάμη τόσες
 λειτουργίαι καὶ τὰ ἐπίλοιπα ἀφίνω τοῦ ἄνωθε ἀφέντη Τομάζο Κολομπῆ
 διὰ νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν ψυχὴν μου. |

Ἱερεὺς Γρηγόριος ὁ Μαράς βεβαιῶνω τὰ ἄνωθε

Τῆ 24 Μαρτίου 1712 (ὁ Νοτάριος ἔγραψε τὰ κάτωθι) :

«Ἐδημοσιεύθη ἡ παροῦσα Διαθήκη ὡς καὶ ὁ Κωδῆκελλος τοῦ
 προειρημένου ποτὲ σεβασμίου ἱερέως Γρηγορίου Μαρά ἐνώπιον τοῦ νε-
 κροῦ τοῦ ἰδίου καὶ διεβιβάσθη ἀντίγραφον εἰς τὸ Ἐξοχώτατον Γρα-
 φεῖον τῶν ὑδάτων διὰ τὰ 5 τοῖς ἑκατόν».

Ὅπισθεν τῆς Διαθήκης ὁ Νοτάριος ἔγραψε τὰ κάτωθι :

«ἐν ἔτει 1706 ἡμέρα Τρίτη Μαΐου ἐνδεκάτη Ἰνδικτιῶν 14η

Ὁ σεβάσμιος ἱερεὺς Γρηγόριος Μαράς τοῦ ποτὲ Μάρκου ἐκ Κρή-
 τας, ἐφημέριος τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῶν Γραικῶν κλπ.
 ἐκάλεσεν ἐμὲ τὸν Δημόσιον Νοτάριον Φραγκῆσκον Βέλανον καὶ ἐπὶ πα-
 ρουσίᾳ τῶν κάτωθι μαρτύρων μοὶ παρουσίασε τὴν διαθήκην του κλπ.

Μάρτυρες : ἐγὼ Δὸν Μελέτιος Παπαδόπουλος τοῦ Κωνσταντίνου ἱερεὺς
 Ἕλληνα

ἐγὼ ὁ Δὸν Ἰωάννης Λαμπούδης ἐφημέριος τῆς ἐκκλησίας
 τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῶν Γραικῶν κλπ.».

¹⁴⁹) = ἐλεύθερον.

Ἴδου τώρα ὁ Κωδῖκελλός του :

Εἰς δόξαν Θεοῦ 1712 Μαρτίου 2 εἰς Βενετίαν

ἐγὼ ὁ ἱερεὺς Γρηγόριος Μαρκᾶς

Εἰς περασμένους χρόνους ἔκαμα ἓνα τεσταμέντο μὲ γράμματα ἐδικά μου καὶ τὸ | ἐπρεξεντάρια ¹⁴⁹ εἰς τὸ Καντζέλο ¹⁵⁰ τοῦ ἐκλαμπροτάτου ἀφεντῶς Φραντζέσκου Βέ | λανου. Εἰς τὸ παρτικολάρε ¹⁵¹ ὁποῦ γράφω διὰ τὴν Παναγίαν μου ὁποῦ εἶναι ἡ ἐλπί | δα τῆς σωτηρίας μου, λογιάζω πῶς νὰ ἔχασα τὴν ἐλπίδα μου διατὶ ἂν ἐγὼ δὲν ἦμ | πόρεσα νὰ κάμω τίποτας ὁποῦ ὠμίλουν μὲ ἐλευθερία, πόσον μᾶλλον | ἓνας ἄλλος παγένει διὰ νὰ κάμη πολέμους, ποῦρε ¹⁵² παρακαλῶ τὸν ἐκλαμπρό- | τατον ἀφέντη δειόρε Τζόριζη Τζανίρη τὸν κομεσάριό μου, ὁ ὁποῖος εἶναι συχνὰ | εἰς τὸ Καπίτολο, νὰ κάμη διὰ τὴν ψυχὴν μου νὰ τὴν ἐλάβη εἰς τὸ σπίτι του εἰς δύο | χρόνους διὰ νὰ ἔχη καιρὸν καὶ ἐνθύμησι νὰ παρακιῶ ἑκείνους ὁποῦ ὀπονέρουσι ¹⁵³ | νὰ κοτενταρισθοῦσι ¹⁵⁴ νὰ παύσουσι τὸν πόλεμο ὁποῦ κάνουσι μὲ τὴν Παναγία, | μὰ ἂν περάσουσι οἱ δύο χρόνοι καὶ δὲν ἦμπορέσει νὰ τοὺς καταπέιση νὰ ἀφίσουσι | νὰ βαλθῇ ἡ αὐτὴ εἰκόνα ἀπὸ πανωθιὸ ἀπὸ τὴν θύρα ¹⁵⁵ καθὼς γράφω εἰς τὸ τεστα | μέντο μου, τότε θέλω νὰ συμφωνήσουσι οἱ ἀφέντες οἱ κομεσάριοί μου νὰ τὴν | δώσουσι εἰς καμμίαν ἐκκλησίαν ἐδῶ εἰς τὴν Βενετία μὲ τὸν ἴδιο μόνδο καθὼς | γράφω εἰς τὸ τεσταμέντο μου καὶ διὰ νὰ γένουσι ὄλα μου τὰ ἰντερέσα μὲ ποντονα | λιτὰ ¹⁵⁶ καθὼς εἶναι ἡ θέλησίς μου. Ἰνστιτουίρω ¹⁵⁷ τρίτον μου Κομεσάριον τὸν ἐκλαμ- | πρότατον καὶ ὑψηλότατον αὐθέντη Φραντζέσκο Δεμέιζο, τὸν ὁποῖον παρα | καλῶ νὰ μὴ μὲ ἀμπαντονάρη, μὰ τὴν ἀγάπη τὴν πολλὴ ὁποῦ πάντα | μὲ ἐφανέρωσε, νὰ μοῦ κοντινουάρη καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸν θάνατό μου καὶ νὰ κάμη | νὰ γενῇ ἡ θέλησίς μου μὲ ποντοναλιτὰ εἰς τὰ πάν- τα, μὰζὶ μὲ τοὺς ἄλλους | δύο Κομεσαρίους, τόσον διὰ τὴν Παναγία ὡσὰν καὶ διὰ ¹⁵⁸ κάθε ἄλλο μου ἰντερέ | σε. Κομμάτι λεονκόρο ¹⁵⁸ μοῦ εὐρίσκειται εἰς τὸ σκριτόριό μου ὁποῦ μοῦ τὸ ἐκανί | σκεψε ὁ μακαριώ- τατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, τὸ ὁποῖον θέλω νὰ τὸ κά | μουσι τέσσερα μερτικά, νὰ πάρη ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς ἀφένταις τοὺς Κομεσα- ρίους | μου τὸ ἓνα καὶ τὸ τέταρτο μέρος νὰ πέψουσι τοῦ ἀνηφοῦ μου.

¹⁴⁹) = ἐπαρουσίασα.   ¹⁵⁰) = συμβολαιογραφεῖον.   ¹⁵¹) = λεπτομέρεια.

¹⁵²) = ὁμως.   ¹⁵³) = ἀνθίστανται.   ¹⁵⁴) = εὐχαριστηθοῦν.

¹⁵⁵) Εὐρίσκειται καὶ σήμερον ἡ εἰκὼν αὐτῆ, περὶ τῆς ὁποίας κάμνει λόγον ἐπανειλημμένως ὁ διαθέτης, ὑπεράνω τῆς Ἀγίας Πύλης μεταξὺ τῶν διαστύλων, ὁρατὴ ἀπὸ τὸ ἱερόν.

¹⁵⁶) = ἀκρίβεια.   ¹⁵⁷) = ἐγκαθιδρύω.

¹⁵⁸) *liocorno*=κέρας ζώου τὸ ὁποῖον ἐθεωρεῖτο ὅτι ἔχει μαγικὰς ἰδιότητες.

Μοῦ εὐρίσκειται νὰ ἔχω | καὶ ἓνα μπασιτοῦνι, ἀπὸ μαργαριταρόριζα
καομένο, τὸ ὁποῖον ἀφίνω τοῦ Ὑ | ψηλοτάτου ἀφεντὸς Φρανιζέσκο
Δεμέτζο τοῦ ἄνωθε.

Δύο εἰκόνες μοῦ εὐρί | σκονται, οἱ ἅγιοι ἐπιὰ παῖδες εἰς τὴ | μία
καὶ εἰς τὴν ἄλλην οἱ τρεῖς παῖδες εἰς τὴν | Κάμινον, τὲς ὁποῖες ἀφίνω
τῆς ἐκλαμπροτάτης καὶ ὑψηλοτάτης κυρᾶς | Μαριγέτας Δεμέτζο θυγα-
τέρας τοῦ ὑψηλοτάτου ἀφεντὸς Φρανιζέσκο διὰ νὰ | τὲς ἔχη βοήθεια οἱ
ὁποῖες εἶνε μὲ σοαίζες μαῦρες καὶ μὲ κρουσιτάλι | ὀμπροσιάς.

Εἰς τὸ σπίτι μου εὐρίσκειται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου ὁ Σπῦ | ρος
Κολομπῆς υἱὸς τοῦ ποτὲ ἀφεντὸς Ζησίμου ἀπὸ τὴν Κεφαλωνιά τοῦ ὁ-
ποίου | ἀφίνω νὰ τοῦ δίδουσι κάθε χρόνο δουκάτα δώδεκα εἰς ὅλη
του τὴ ζωὴ καὶ | ὕστερα ἀπὸ τὴ ζωὴ του νὰ μένουσι εἰς τὴν κληρονο-
μία μου. Ἀκόμη θέλω | νὰ τοῦ κάμουσι τὴ μεζάδα¹⁵⁹ του καὶ νὰ πλη-
ρώνουσι τὸ ναῦλό του καὶ ὅ,τι ἄλλο τοῦ χρεῖ | ἀζεται, διὰ νὰ ὑπάγη
εἰς τὸ σπίτι του, νὰ τοῦ δίδουσι τὴν κασέλα μου τὴν κά | ρινη ἐκεῖνη
ὁποῦ ἔχω ἀπὸν κάτωθε ἀπὸ τὰ ἅγια λείψανα, νὰ τοῦ δώσουσι | ἔξι ὑ-
ποκάμισα ἀπὸ τὰ καινούργια μου, ἔξι τζιπόνια καὶ ἔξι βρακιά | λινὰ
καὶ ἔξι ζευγάρια καλτσόνια λινὰ καὶ ἄλλα ἔξι ὀργουλένια ἀπὸ τὰ | βαμ-
μένα καὶ δύο ζευγάρια ποῦ ἔχω δεμπαβέλα ῥοβάνα¹⁶⁰, νὰ τοῦ δώσουσι
| τὴν Παναγία ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν ἄλλη κάμαρα, παλαιά, μὲ ἓνα στε-
φάνι | ἄργυρὸ καὶ τὴν ἄλλη ὁποῦ ἔχει τὴν μαύρη κνιζόλα μὲ φιόρα μὲ
χρυσᾶ | ἀπάνου. Ἀκόμη νὰ τοῦ δώσουσι καὶ τοὺς Ἀγίους Δέκα ἐκεί-
νους ὁποῦ ἄφισα τοῦ ποτὲ | ἀφέντη Μάρκο Καγιάννη καὶ τὰ δύο κουά-
δρα ὁποῦ ἔχω εἰς τὸ πόρτεγο εἶναι | εἰς τὸ ἓνα ὁ ἀφέντης Χριστὸς καὶ
σηκώνει τὸ Σταυρὸ καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἔχει τὰ πάθη | τοῦ ἀφεντὸς τοῦ
Χριστοῦ. Ἀκόμη θέλω νὰ τοῦ δώσουσι τὸ στρωῶμα ὁποῦ θέλει καὶ |
δύο ζευγάρια σεντόνια καὶ δύο μαξιλάρια, νὰ τοῦ δώσουσι καὶ τὴ βα-
λί | τζα μου τὴ μεγάλη καὶ δέκα δουκάτα νὰ τὰ βασιτᾶ εἰς τὸ σπίτι
τους. |

Καὶ ἂν ὁ Σπῦρος θελήσῃ νὰ γένη ἱερέας θέλω νὰ τοῦ δώσωσι μιὰ
μούδα¹⁶¹ ἱερὰ φορνήδα | ἥγουν τὸ πράσινο φελόνι ταμπὼ μὲ τὸ πετρα-
χῆλί του καὶ ὑπομάνικα | καὶ ἓνα στιχάρι, τὸν ἄερα τὸν πράσινο ῥεκα-
μάδο μὲ τὸ ποτηροκάλυμμα | καὶ δισκοκάλυμμα καὶ δύο κομμάτια
ἅγια λείψανα ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ ἔχω | εἰς τὲς σκάτολες καὶ τὸ Εὐαγγέλιο
τὸ μεγάλο σταμπάτο καὶ ἓνα Εὐαγγέλιο | ὁποῦ ἔχω χεῖρόγραφο μὲ βε-
λοῦδο ἀπόξου κόκκινο τὸ ὁποῖον ἔχει ἀπὸ τὴν μία | μερέα ἓνα σταυρὸ

¹⁵⁹) mesata καὶ misa εἶναι τὸ αὐτό. Ἐγράψαμεν ἤδη τί ἐσήμαινεν.

¹⁶⁰) μπαβέλλα ῥοβάνα = χρῶμα μαῦρο κοκκινωπόν.

¹⁶¹) muta = ἀλλαξιά.

ἀργυρὸ καὶ ἕξι φηγοῦρες στρογγυλές καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος | ἔχει ἓνα σταυρὸ ἀργυρὸ καὶ τέσσερες φηγοῦρες στρογγυλές.

Ἡ ἐκλαμπροτά | τη κυρία Ρεγγίνα Ἐρίτζο ἔτυχε εἰς τὴ Βενετία καιρὸν περασμένο, ἢ ὃ | ποία μοῦ ἐσεστέρωσε μὲ μεγάλην ἀσιστέντζα¹⁶³ καὶ ἀγάπη εἰς τὴν ἀρρώστεια μου | τὴν μεγάλη, τῆς ὁποίας θέλω νὰ τῆς δίδουσι κάθε χρόνο τέσσερα δουκάτα | νὰ παρακαλῆ διὰ τὴν ψυχὴ μου καὶ ὕστερα ἀπὸ λόγου τῆς νὰ τὰ δίδουσι | τῆς σινιόρας Περίνας τῆς ἀδελφῆς τῆς καὶ ὕστερα ἀπὸ τὲς δύο νὰ μένουσι | εἰς τὴν κληρονομία μου

Τοῦ ἀφέντη Φραντζέσκο Μπὸν τοῦ πολλά μου | ἠγαπημένου ἔχω πολλές ὀμπληγατζιόνες¹⁶³ καὶ οἱ δυνάμεις δὲν σερβίρουσι νὰ κά | μουσι ἐκεῖνο ὅπου εἶναι τὸ πρέπον καὶ παρακαλῶ τὸν ἀφέντη τὸν Θεὸν | νὰ τοῦ δώσῃ τὴν ἀνταμοιβὴ καὶ εἰς τὰ παιδιὰ του καὶ εἰς τὰ ἐγγόνια του καὶ διὰ νὰ | μὴ σβύσῃ εἰς τὸν καιρὸ του ἢ ἐνθύμησί μας θέλω νὰ τοῦ δώσουσι τὸ μαχαῖρι καὶ | περοῦνι καὶ μία κούπα ὅπου ἔχει ἐνταγιάδο τὸν ἅγιον Ἀντώνιο καὶ τὸ σβελάρι¹⁶⁴ τὸ μεγάλο ὅπου | ἔχω ὄξου εἰς τὸ πόρτεγο¹⁶⁴ μὲ τὴν κασέλα του.

Μέσα εἰς τὴ βαλίτζα μου τῆ | μικρῆ εἰς μίαν σκάτολα εὐρίσκονται δύο κομμάτια λεονκόρονο καὶ | θέλω νὰ τὸ εὔρουσι νὰ τὸ δώσουσι τὸ ἓνα κομμάτι τοῦ ἀφεντὸς Φραντζέσκου Μπὸν | καὶ τὸ ἄλλο νὰ τὸ δώσουσι τοῦ Σπύρου Κολομπή. Ἀκόμη ἀφίνω τοῦ αὐτοῦ ἀφεν | τὸς Φραντζέσκου Μπὸν τὸ σκριτόριο ὅπου ἔχω ἀπὸ νογέρα¹⁶⁶ μὲ κυπαρίσι | μὲ τὸ ταβολίνι¹⁶⁷ του διὰ νὰ τὸ κρατῆ εἰς τὴν κάμαρά του νὰ μοῦ ἐνθυμᾶται. |

Τοῦ Τζοριζέτου ἐγγόνου τοῦ ἀφεντὸς Φραντζέσκο Μπὸν θέλω νὰ τοῦ δώσουσι μία | κούπα ὅπου ἔχω ἀργυρῆ, παραχρυσωμένη καὶ τοὺς ἀφίνω καὶ τὴν εὐχὴ μου ἐξ | ὅλης μου τῆς καρδιᾶς.

Μὲ τὸν ἀφειτουάλε μου ὄξου εἴκαμα καὶ τοῦ ἐκάμασι | τοὺς κόντους τοὺς ξάστερους καιρὸν περασμένον καὶ τοὺς ἔδωκα εἰς τὰ χέρια | του καὶ ἔχω καὶ μία κόπια εἰς τὸ λίμπρο μου μέσα καὶ θέλω καὶ τοῦ ἀφίνω | ἀπὸ ὄλο τὸ χρέος τὰ ἔμισα καὶ τὰ ἄλλα ἔμισα νὰ τὰ σκουδάρουσι οἱ ἀφέντες οἱ κομισάριοί μου διὰ νὰ δώσουσι τὰ λεγάτα μου καὶ εἰς τὸ λίμπρο μου | θέλουσι εὔρη ξεκαθαριστὰ τὸ χρέος του.

Τζῆ Ὀλίβας Γηρότο ἄφισα εἰς τὸ | τεσταμέντο μου πέντε δουκάτα ἢ ὁποία ἀπόθανε καὶ θέλω νὰ τὰ | δώσουσι τῆς θυγατέρας τῆς διὰ μία

¹⁶³) = ὑποχρεώσεις.

¹⁶³) assistere, assistenza = περιποιοῦμαι, περιποίησις.

¹⁶⁴) σβελάρι=svegliá=ξυπνητήρι. ¹⁶⁵)=τὸ κύριον δωμάτιον τῆς οἰκίας.

¹⁶⁶) νογέρα = καρυδιά. ¹⁶⁷) = τραπεζάκι.

φορά. Ἐκτόμη δὲν θυμοῦμαι ἄν ἄφισα | τῆς Τζουάνας Κόπου εἰς τὸ
τεσταμέντο μου καὶ ἄν λάχη νὰ μὴ τῆς ἄφισα θέλω | νὰ τῆς δώσουσι
δουκάτα τέσσερα διὰ μία φορὰ νὰ παρακαλῆ διὰ τὴν ψυ | χή μου.

Τοῦ Σάντου Γηρότου θέλω νὰ τοῦ δώσουσι δουκάτα πέντε διὰ μία
φορὰ, καὶ | τοῦ Σάντου Καλιγάρου δουκάτα τέσσερα διὰ μίαν φορὰ.
Καὶ | τοῦ Τζουάνε τοῦ ἀδελφοῦ του ἄλλα τέσσερα διὰ μία φορὰ νὰ πα-
ρακαλοῦνε | διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Εἰς τὸ τεσταμέντο ἄφισα τοῦ ἀφεντὸς Παπαμιχαήλ | Σολομὸν μιὰ
μούδα ἱερὰ τὰ ὁποῖα τοῦ τὰ ἔδωσα καὶ θέλω ὅτι αὐτὰ | ὅπου γράφω
εἰς τὸ τεσταμέντο μου, νὰ τὰ δώσουσι τοῦ κυρ Διάκου Φραντζέ | σκο
Κολομπὴ νὰ παρακαλῆ διὰ τὴν ψυχὴ μου, καὶ νὰ τοῦ δώσουσι καὶ
δύο κομμάτια ἅγια λείψανα ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου ἔχω εἰς τὲς σκάτολες καὶ
τὸ κόνι | σμα τὴν ἔγερσι τοῦ Λαζάρου ὅπου ἔχει κνιζόλα σιενὴ χρυσο-
μένη.

Τῆς κυ | ρίας Μαριέτας Κονταρῆ δουκάτα τέσσερα διὰ μίαν φορὰ.

Τῆς σινιόρας | Μπέτας Λαμπούδη ἄλλα τέσσερα διὰ μίαν φορὰ.

Τῆς σινιόρας Μπέτας | Κάκη¹⁶⁸ ἄλλα τέσσερα διὰ μίαν φορὰ.

Τῆς Ἐλενέτας | Πρασινικοπούλας ἄλλα τέσσερα διὰ μίαν φορὰ.

Τῶν Σιπιεροπούλων ἄλλα τέσσερα διὰ μί | αν φορὰ.

Τῆς κυρίας Ἐργινοῦσας Καντζηλιέρη δουκάτα δύο διὰ μίαν | φορὰ.

Τῆς κυρὰ Μαθιᾶς Κονταρῆ δουκάτα δύο διὰ μίαν φορὰ.

Τῆς Σαν | τίνας ὅπου στέκει κάτω εἰς τὸ μετζάδο δουκάτα δύο διὰ
μίαν φορὰ.

Τῆς Πολύδωρης δουκάτο ἓνα διὰ μίαν φορὰ.

Τῆς Κολόνενας καὶ τῆς θυγατέρας | τῆς τῆς Διανόρας δουκάτο ἓνα
τῆς κάθε μιᾶς διὰ μία φορὰ.

Τῆς | Τζανέτας Μοροπούλας δουκάτα δύο διὰ μίαν φορὰ.

Τῆς κυρᾶς Τζουά | νας Βενεϊάντο ἀφίνω νὰ τῆς δίδουσι κάθε χρό-
νο δουκάτα δύο νὰ παρακαλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Ἐκτόμη ἀφίνω τζὴ Μαρίας θυγατέρας τζὴ ποιτὲ | Βιτώριας Λαφρο-
μήλη ὅπου στέκει τὴν σήμερο σιὸ σπίτι ὅπου στέκω νὰ | τῆς δίδουσι
κάθε χρόνο δουκάτα ἕξι διὰ τὴν ἀσισιέντζα ὅπου μου | ἔκαμε εἰσὲ ὅλη
τῆς τὴν ζωὴν καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς νὰ μένουσιν | εἰς τὴν κληρο-
νομία μου.

Ἐλίγα σολδία μου εὑρίσκονται νὰ ἔχω μέ | σα εἰς τὸ σκαμπέλο μου
καὶ ἄν δὲν φιλάνουσι νὰ γένη ἢ θανὴ μου καὶ νὰ πλη | ρώσουσι τὰ λε-

¹⁶⁸) Ἡ οἰκογένεια Κάκη ἦτο ἐκ Ζακύνθου. Τῆς οἰκογενείας ταύτης ἦτο
καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Νικολάου Σαλαμὸν—τοῦ πατρὸς τοῦ ἐθνικοῦ ποιη-
τοῦ—ἡ Μαρίνα Κάκη.

γάτα μου, θέλω νὰ πουλήσουσι τὸ ὀλίγο ἀσῆμι ὁποῦ μοῦ εὑρίσκεται, |
ἔξω ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ ἀφίνω ἄνωθεν καὶ ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ ἀφίνω τοῦ
ἀνη | ποῦ μου, διὰ νὰ κάμουνσι τὰ χρειαζούμενα καὶ καθὼς σκοδάρου-
σι ¹⁶⁹ ἀπὸ τὰ | πρὸ καὶ ἀπὸ τὴν ἠντιράδα τῆς Περάγας, θέλουσι κομο-
δάσει τὰ πᾶν | τα.

Τοῦ Ἑλίου Κολομπῆ υἱοῦ τοῦ ποιῆ Ζήσιμου ὁποῦ εὑρίσκεται | εἰς
τὸ Σεμινάριο Φλαγγίνη θέλουσι νὰ τοῦ δίδουσι κάθε χρόνο δουκάτα |
δύο τὸν καιρὸν ὁποῦ ἤθελε σταθῆ εἰς τὸ Σεμινάριο καὶ νὰ τοῦ δώσου-
σι καὶ τὸν | ἅγιον Γεράσιμον καὶ ὅταν ἔσῃ ὁ καιρὸς νὰ πάγη εἰς τὴν
παιδίδα του | νὰ τοῦ δώσουσι διὰ μίαν φορὰν δουκάτα δέκα διὰ νὰ
κάμη τὴν μίζα του. |

Τοῦ Ἀθανάση Σκιαδᾶ νὰ τοῦ δίδουσι καὶ αὐτοῦ δουκάτα δύο κά-
θε χρόνο | τὸν καιρὸν ὅπου ἤθελε σταθῆ εἰς τὰ μέρη ἐιοῦτα καὶ νὰ τοῦ
δώσουσι καὶ δύο | ποκάμισα.

Τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας ὅπου ἔχει εἰς τὸ ἕνα τῆς πλά | γι τὸν ἅ-
γιον Νικόλαον καὶ εἰς τὸ ἄλλο τὸν ἅγιον Γεώργιον ἀφίνω τοῦ ἀφεντὸς
δειτόρε | Νικόλα Μπουμπούλη διὰ σημεῖον ἀγάπης. Ὅσον ἀλεῦρι | ἀ-
βανιζάρει εἰς τὸ κασόνι μου θέλω νὰ τὸ δώσουσι τῆς ἀνηψιάς μου τῆς
Μη | τροδώρας ἢ ποῦρε ¹⁷⁰ τῆς ἀνηψιάς τῆς τῆς Πραξίας καὶ νὰ τῆς
δώσουσι καὶ ὅ,τι | ἄλλο εἶναι χρειαζόμενο διὰ νὰ μοῦ κάμουνσι τὰ μνη-
μόσυνά μου εἰς τὸν χρό | νον καὶ ἂν δὲν ἀβανιζάρει νὰ τῶς τὸ ἀγορά-
σουσι.

Εἰς τὸ ἀρμάρι ὁποῦ ἔχω τὰ | λίμπρα μου εἶναι μία σακούλα μπλά-
βη, τὰ προιζέσα ¹⁷¹ τῆς λήτες ¹⁷² ὁποῦ | μᾶς ἐκάμασι οἱ ἀφέντες οἱ
Μπαδοβέροι διὰ τὴν ποσειδὸν τῆς Περά | γας καὶ κάμποσα ἄρμπουρα
σταμπάδα ¹⁷³ καὶ θέλω νὰ τὰ δώσουσι τοῦ ἀφέν | τη τοῦ Φραντσέσκο
τοῦ Μπὸν ὁποῦ καὶ αὐτὸς ἔχει ἰντερέσε εἰς τὴ Περά | γα νὰ τὰ φυλά-
ξη διὰ κάθε χρεια, διατι ἐγὼ τὰ ἀνεμάζωξα μὲ πο | λὺν κόπον καὶ ἔ-
ξοδα καὶ ἄς ἔχη τὴν ἔγνοια τους νὰ μὴ χαθοῦσι διατι δὲν | τὰ θέλει
εὔρη μὲ εὐχολία.

Μίαν εἰκόνα ἔχω τοὺς Ἁγίους Πάντες τὴν | ὁποῖαν ἀφίνω τοῦ ἀ-
φεντὸς Κάρλου Κόλα ἀπὸ τὸ Τζάντε διὰ σημεῖον | ἀγάπης.

Ἀπὸ τὸν σινιὸρ Τομάζο Κολομπῆ ἔχω νὰ λάβω καθὼς φαίνεται
| εἰς τοὺς κόντους μας ἀπογραμμένους ἀπὸ τὸ χέρι του τὸν καιρὸν
ὁποῦ ἐσπούδα | ζε εἰς τὴν Μπάδοβα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα θέλω νὰ δώση τοῦ
ἀφεντὸς Παπα | γιώργη Κολομπῆ δουκάτα δέκα νὰ μοῦ κάμη τόσες

¹⁶⁹) σκοδάρω, σκοδέρνω, σκουδάρω = εἰσπράττω.

¹⁷⁰) oppure = ἢ.

¹⁷¹) = αἱ δικογραφίαι.

¹⁷²) = δικαστικοὶ ἀγῶνες.

¹⁷³) ἄρμπουρα σταμπάτα = σχεδιαγράμματα.

λειτουργίες και τὸ ῥέσιος τὸ | ἀφίνω τοῦ αὐτοῦ σινιὸρ Τομάζου διὰ
σημεῖον ἀγάπης.

Ἄφίνω τὸν ἅγιον Λου | κᾶν τοῦ ἀφέντη Νικολὸ Φριέλη και νὰ τοῦ
δώσουσι κάθε χρόνο τὸ λεγάτο | ὅπου ἀφίνω τῆς ποιτὲ Μπενιάς τῆς ἀ-
δελφῆς του εἰσὲ ὅλη του τὴν ζωὴ και ὕστερα | ἀπὸ τὴ ζωὴ του νὰ μέ-
νουσι εἰς τὴν κληρονομίαν μου.

Ἄφίνω τοῦ ἀξαδέλφου | μου τοῦ ἀφέντη τοῦ Μάρκο Προκαϊζιάντε
τὸ καλαμάρι μου τὸ ἀργυρὸ | μὲ τὸ σαλσέρι¹⁷⁴ του τὸ ἀργυρὸ. Ἄκόμη
εἰς τὸ τεσταμέντο μου ἄφισα νὰ τοῦ δί | δουσι τὸν κάθε χρόνο ἓνα σακ-
κλ σιάρη και μία βαρέλα κρασί ἀπὸ τὴν Πε | ράγα και κονσιδεράρω
πὼς τοῦ εἶναι δύσκολο, και διὰ ταῦτος τὸ ἀνουλλάρω¹⁷⁵ | και θέλω νὰ
τοῦ δίδουσι κάθε χρόνο δουκάτα δώδεκα εἰσὲ ὅλη του τὴν ζωὴν | ἀπὸ
τὴν Ἰνιράδα τῆς Περάγας. Ἄκόμη τοῦ ἀφίνω τὸ σκριτόριο τὸ κυπα-
| ρισένιο τὸ μεγάλο ὅπου ἔχω ἀπάνου εἰς τὸ ἀρμάρι μου τὸ μεγάλο,
δί | δοντάς του ὄμπλιγο μὲ κόμοδό του νὰ δώση νὰ κάμουσι δώδεκα
λειτουργί | ες διὰ τὴν ποιτὲ Ἐλενέτα Προκαϊζιάντε. Ἐνα Σὰν Γκερό-
λαμο ἔχω ἄν | τίγο¹⁷⁶ και τὸν ἀφίνω τοῦ ἀφεντός Ἀντώνη Προκαϊζι-
άντε νιού τοῦ σινιὸρ Ἀουρέ | λίου διὰ σημεῖον ἀγάπης.

Τοῦ ἀφέντη τοῦ Παπαλαμπούδη θέλω νὰ | δώσουσι δουκάτα ἔξι
διὰ μίαν φορὰ νὰ παρακαλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Τῆς φι | λιότζας μου τῆς Ἐλενέτας γυνῆς τοῦ σινιὸρ Νικολέτου
Κανάκη θέλω νὰ τῆς δίδου | σι δουκάτα τέσσερα διὰ μίαν φορὰ νὰ
παρακαλῆ διὰ τὴν ψυχὴ μου.

Τοῦ κα | λογέρου τοῦ Μπαρότση θέλω νὰ δώσουσι δύο δουκάτα διὰ
μίαν φορὰ νὰ παρα | καλῆ διὰ τὴν ψυχὴ μου.

Ἐγὼ χάριτι θεία χροῆ δὲν ἀφίνω, μὰ ἄν λάχη ἀφί | νω τοὺς ἀ-
φέντες τοὺς κομεσάριούς μου νὰ τὰ κομοδάρουσι διὰ νὰ μὴν ἔχη | νὰ
δώση κόντο ἢ ψυχὴ μου.

Εἰς τὴν Κομισαρία τοῦ ποιτὲ Μικέλη Φολεροῦ | μὲ ἐμπερδεύσασι οἱ
ἁμαρτίες μου και ἐγὼ ἀφιδαρεύτηκα¹⁷⁷ εἰς τοὺς ἀφέντες | τοὺς συντρό-
φους μου και ἄφικα και ἐμανατζάρασι¹⁷⁸ εἰσὲ ὅλα τὰ πάντα και ἐμένα
| ἔτρεχε τὸ ὄνομά μου και νὰ μὴ δισγοουσταριστιῶ¹⁷⁹ μὲ τὴν ἀφεντία
τους δὲν | τοὺς ἔκαμα ποιτὲ κανένα προτέστο περβία τοῦ παλατίου¹⁸⁰
και ἔκαμα πολ | λους μόδους νὰ ἐλευθερωθοῦμε και ἔκαμα πολλὰ πα-
ρακάλια τῶν ἀφεν | τῶν τῶν συντρόφων μου νὰ ἰδοῦσι νὰ ἐλευθερω-

¹⁷⁴) σαλσέρι = τὸ τρυπητὸ δοχεῖο ὅπου ἔβαζαν τὴν ἄμμον.

¹⁷⁵) ἀνουλλάρω = ἀκυρώνω. ¹⁷⁶) = ἀρχαῖος, παλαιός.

¹⁷⁷) = ἐμπιστεύομαι. ¹⁷⁸) = διαχειρίζομαι.

¹⁷⁹) disgustare = δυσαρεστοῦμαι.

¹⁸⁰) προτέστο πέρ βία τοῦ Παλατίου = διαμαρτυρία διὰ τοῦ δικαστηρίου.

θοῦμε καὶ ποτὲ δὲν ἤμπό | ρεσα νὰ δῶ ἓνα τέλος καὶ τὸ ρεμειτέρω¹⁸¹
εἰς τὸ κριτήριον τοῦ ἀφεντὸς τοῦ Θεοῦ ὁποῦ | αὐτὸς εἰξεύρει πῶς ἐγὼ
δὲν ἔμανετζάρισα καὶ εἰς τὴν κοσέντζια τῶν αὐτῶν μου | συντροφῶν
καὶ ρεκομανιάρω τὴν αὐτὴ ὑπόθεσι τοῦ ὑψηλοτάτου ἀφεντὸς | Φραν-
τσέσκου Δεμέτζο νὰ μὴν ἀφίση νὰ μοῦ γενῆ κανένα προεγκιουδίτζιο¹⁸². |

Εἰς τὸ σπίτι μου εὐρίσκεται ἓνα ἀρμάρι ἀλπεδένιο¹⁸⁴ μὲ τὲς γρα-
φὲς καὶ λί | μπρα ὁποῦ εὐρεθῆκασι τοῦ αὐτοῦ Φολεροῦ ἀπὸ τὲς ὁποῖες
εἰς διαφόρους καὶ | ροὺς ὁποῦ ἐχρειασιτήκασι, ἐβγάλασι διάφορες γρα-
φὲς καὶ λίμπρα καὶ δὲν τὰ | ἐναγύρασι εἰς τὸ ἀρμάρι μὰ εὐρίσκονται
εἰς τὰ χέρια τῶν ἀφεντῶν | τῶν Κομεσαρίων. Τὸ ἄλλο πρᾶγμα τῆς Κο-
μεσαρίας ὁποῦ εἶχα εἰσὲ φύ | λαξι καὶ ἐκρατούσαμε μίαν καμάρα δι'
αὐτὸν καὶ ἐπλέρωνα ἐγὼ τὸ | νοῖκι τὸ ἐκονσειάρασι¹⁸⁵ οἱ ἀφέντες οἱ
σύντροφοί μου τὸ ἐρέντο¹⁸⁶.

Ἐγὼ εἰς καὶ | ρὸν περασμένο ἤκαμα τοῖς κόντους μου ἀπὸ τὸν
ποτὲ ἀφέντη Τζώρ | τζη Λαμπούδη καὶ εἶχα νὰ λάβω καὶ μοῦ τὰ ἔδω-
σε ὁ ἀφέντης ὁ δειτόρες ὁ Ἄν | τροῦτιζος καὶ κάνω κόντο νὰ ἔχω νὰ
λάβω ὡς καθὼς φαίνεται εἰς τὸν κόντο | ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔχει μία κό-
πια ὁ αὐτὸς δειτόρες ὁ Ἄντροῦτιζος καὶ ἀβεργίρω | τὸν ὑψηλότατο ἀ-
φέντη Φρανιζέσκο Δεμέτζο, τὸν κομισιάριό μου πῶς ἔχω | τὸ κόντο μέ-
σα εἰς ἓνα μάιζο δεμένο καὶ εἰς ἐκεῖνο φανερώνει τὰ | ὅσα ἐγὼ ἔμανε-
τζάρισα καὶ παρακαλῶ τὴν ὑψηλότητά του νὰ μὴν ἀφίση | νὰ μοῦ γενῆ
κανένα προεγιουντίτζιο. Τὰ καὶ τῆς Νοβέντας ἀπὸ λογαρια | σμὸ τοῦ
Τζουάνε Μιάνη Ρίτζο ἔδωκα τὸ ποσέσιο¹⁸⁷ τῆς ἀδελφῆς του τῆς Κά- |
τες καὶ σκοδέρει τὴν Ἰνιράδα ἀπὸ τὸν χρόνον τὸν περασμένο καὶ θέλω
νὰ | τοὺς δώσουσι τὸ λιμπρέτο τῆς δέιζι μα;¹⁸⁸ καὶ τὸ λίμπρο δὲ ρι-
τζέβερο, νὰ | τὰ φυλάγη διὰ καουιζιό της καὶ ἔχω καὶ ἓνα προιζέσο μὲ
τὸ δεσένκο¹⁸⁹ | διὰ τοὺς κάμπους τοῦ Σάν Λάζαρο καὶ ἂν δὲν τῆς
τὸ ἔχω δοσμένο νὰ τῆς | τὸ δώσουνε.

Τοῦ ἀφέντη τοῦ δειτόρε τοῦ Χριστόφορο τοῦ πολλὰ ἠγαπημένου μου
θέ | λω νὰ τοῦ δώσουσι τὴν εἰκόνα ποὺ τοῦ ἀφίνω εἰς τὸ τεσταμέντο
μου καὶ νὰ τοῦ δώσουσι | καὶ ἔξι δουκάτα διὰ μίαν φορὰ εἰς σημεῖον
ἀγάπης.

Τοῦ Σαλβαδόρου υἱοῦ τῆς σι | νιόρας Μπέιας Λαμπούδη καὶ Ἰω-
άννη τοῦ ἀδελφοῦ του νὰ δώσουσι καθενὸς δύο | δουκάτα διὰ μίαν φο-
ρὰ νὰ παρακαλοῦσι διὰ τὴν ψυχὴ μου.

¹⁸¹) = ἐπαφίεμαι.   ¹⁸²) = συνείδησις.   ¹⁸³) = ζημία.

¹⁸⁴) ἀλπεδένιο = ἀπὸ πεύκην.   ¹⁸⁵) = παραδίδω.   ¹⁸⁶) = κληρονόμος.

¹⁸⁷) ποσέσιο = κυριότης.   ¹⁸⁸) = δεκάτη.

¹⁸⁹) disegno = σχεδιάγραμμα.

Θέλω τὴν ἡμέρα | ὁποῦ ὁ ἀφέντης ὁ Θεὸς δεκτῆ τὴν ψυχὴ μου νὰ δώσουσι τῶν κυρὰ Καλο | γράδων τῶν ἐδικῶν μου κάθε μιᾶς ἓνα δουκάτο νὰ κάμουσι μίαν | παράκλησι διὰ τὴν ψυχὴ μου.

Παρακαλῶ τὸν ἐκλαμπρότατο ἀφέντη | Τζόριτζη Τζανιήρη τὸ Κομεσάριό μου νὰ πάρη τὸν κόπον νὰ σκοδέρη εἰς τὴν | Περάγα διατὶ ἐκεῖνος εἶναι γείτονας καὶ δὲν τοῦ εἶναι πείραξι.

Τζὶ ὄνοράν | τζες ¹⁹⁰ τὸ πουλᾶμε ¹⁹¹ τότε παρακαλῶ νὰ μὴ τις βάνη εἰς κόντο μὰ νὰ πέμ | πη τοῦ Ἄρχου δύο ζευγάρια καπόνους ¹⁹² καὶ τὸ ἐπίλοιπο νὰ μοιράζουσι μὲ | τὸν ἀφέντη τὸ δετόρε τὸ Βάρδα καὶ τοὺς παρακαλῶ νὰ τὸ δεκτοῦσι. |

Τὴν Παναγία ὁποῦ ἄφρινα τοῦ ποτὲ ἀφέντη Φραντζέσκο Φοσκαρίνη θέ | λω νὰ τήνε δώσουσι τοῦ ὑψηλοτάτου ἀφεντὸς Νικολό, τοῦ νιοῦ του, καὶ τότε | παρακαλῶ νὰ τὴν ἀτζειάρη.

Θέλω ὅταν δίδουσι τὰ ὀνόματα τῶν ἀ | πεθαμένων μου εἰς τὲς ἐκκλησίες ὁποῦ γράφω εἰς τὸ τεσταμέντο μου, νὰ | γράψουσι καὶ τὰ ὀνόματα τῆς Μαρίας καὶ Νικολοῦ διὰ νὰ τὰ μνημονεύ | ούσι καὶ αὐτά.

Ὁ ὑψηλότατος ἀφέντης Πιέτρος Μαφέτης ἄνοιξε εἰς τὴν | Περάγα μὲ πρόπρια ἀουτοριτὰ ¹⁹³ ἓνα παρεθύρι μεγάλο τὸ ὁποῖο | μᾶς ἐφέρει μεγάλο προγιουδίτζιο καὶ δὲν ἠμπόρεσα μὲ ὄλους τοὺς λογα | ριασμοὺς ὁποῦ τοῦ εἶπα, νὰ θελήση νὰ τὸ σφαλίσῃ μὲ τὸ καλὸ καὶ κορέρει ¹⁹⁴ | κάουσα ¹⁹⁵ εἰς τὴν Ἀβογαρία ¹⁹⁶ καὶ θέλω ἂν δὲν τήνε τελειώσω ἐγὼ τὲς ἡμέρες ἐιοῦτες | νὰ τήνε τελειώσουσι οἱ ἀφέντες οἱ κομεσάριοί μου χωρὶς ἄρηγτα καιροῦ διό | τι μὲ τὰ λόγια του μᾶς ἐπέρασε πὼς θέλει κομοδατζιὸν ¹⁹⁷ καὶ εἶναι περα | σμένα δύο χρόνια καὶ ὅ,τι κάμει χρεία νὰ ξοδιάσουσι ἀπὸ τὰ καλά μου. |

Τὸ Σπῦρο νὰ μὴ βιαστοῦσι νὰ τὸν λιπεντσιάρουσι ¹⁹⁸ διατὶ αὐτὸς κατέχει ὄλα μου τὰ ἴν | τερέσα, τὰ μέσα καὶ τὰ ὄξου καὶ θέλει δώσει μεγάλη δούλεψι τῶν ἀφεντιῶν | τῶν Κομισαρίων καὶ θέλω ὅσον καιρὸν σταθῆ εἰς τὴ Βενετία νὰ τοῦ κάνοῦσι τῆς | σπέζες ¹⁹⁹ καὶ ὅ,τι ἄλλο τοῦ χρειαστῆ, οἱ ἀφέντες οἱ κομεσάριοί μου.

Τοῦ ἀφέντη τοῦ Φραν | τσέσκου τοῦ Μπὸν τοῦ πολλὰ μου ἠγαπημένου δεκομανιάρω τὰ ἴντερέσα μου | ὡσὰν καὶ αὐτὸς ὁποῦ ἔχει νὰ κάμη ὄξου, ὡσὰν ὁποῦ περνᾶ μεγάλη ἀγάπη ἀνα | μεσό μας καὶ διὰ ταῦτα τότε ἀφίνω καὶ αὐτὸν Κομεσάριό μου καὶ θέλει μὲ | ψέξη κάθε

¹⁹⁰) onoranze = τὰ πρὸς τιμὴν δῶρα.

¹⁹¹) pollame = πουλερικά.

¹⁹²) caronni = τὰ παχειὰ κοιτόπουλα.

¹⁹³) propria autorità — αὐθαιρέτως

¹⁹⁴) = τρέχω.

¹⁹⁵) causa = δίκη.

¹⁹⁶) Avogaria (del Comune) = πολιτικὸν καὶ ποινικὸν Δικαστήριον.

¹⁹⁷) κομοδατζιὸν = συμβιβασμός.

¹⁹⁸) = ἀπολύω.

¹⁹⁹) = ἔξοδα.

ἕνας διατὶ εἶναι ὀλίγη ἢ φακολιὰ ²⁰⁰ καὶ ἀφίνω πολλοὺς Κομε | σα-
ρίους, μὰ ὅλοι εἶνε φίλοι μου ἠγαπημένοι καὶ τοὺς παρακαλῶ σιὴν ἀ-
γάπη | ὅποῦ ἐπέρασε ἀνάμεσά μας γὰ τὴν φανερώσουνε καὶ μὲ τὸ θά-
νατό μου | καὶ τοὺς ἀφίνω τὴν εὐχὴ μου ἐξ ὅλης μου τῆς καρδίας ²⁰¹
καὶ εἶτοῦτο εἶναι τὸ τέλος τοῦ ἄνωθέ μου Κωδικέλλου, κονφερμάροντας
εἰς | τὰ ἀποδέλοιπα τὸ ἄνωθέν μου τεσταμέντο» ²⁰².

«Τῆ 24 Μαρτίου 1712

Ἐδημοσιεύθη ἐπὶ τοῦ νεκροῦ καὶ διεβιβάσθη ἀντίγραφον εἰς τὸ
ἐξοχώτατον Γραφεῖον τῶν Ὑδάτων, ὡς ἀνεγράφη καὶ κάτωθι τῆς δια-
θήκης τοῦ προαναφερθέντος ἱερέως Γρηγορίου Μαρκᾶ».

Κ. Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΣ

---

²⁰⁰) = ἡ περιουσία.

²⁰¹) Ἔως ἐδῶ ὁ Κωδικέλλος ἐγράφη καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ διαθέτου παρ' ἐμπίστου, σχεδὸν ἀγραμμάτου, τοῦ ὁποίου ἡ γραφή παρουσιάζει μεγά-
λας δυσχερείας εἰς τὴν ἀνάγνωσιν.

²⁰²) Οἱ τελευταῖοι δύο στίχοι τοῦ Κωδικέλλου ἐγράφησαν παρὰ τοῦ νοτα-
ρίου Φραγκίσκου Βέλανου, Κρητὸς, ὁ ὁποῖος ἐγνώριζεν Ἑλληνικά.
Ὅπισθεν τοῦ Κωδικέλλου ὁ νοτῆριος ἀνέγραψε τὴν συνήθη πρᾶξιν πα-
ραλαβῆς ἣτις ἔλαβε χώραν τὴν 20ὴν Μαρτίου 1712 παρόντων τῶν μαρ-
τύρων: Ἰωάννου ἱερέως τοῦ Λαμπούδη, Κρητὸς καὶ Νικολάου Κανά-
κη τοῦ ποτὲ Αὐγουστίνου ὁμοίως ἐκ Κρήτης.